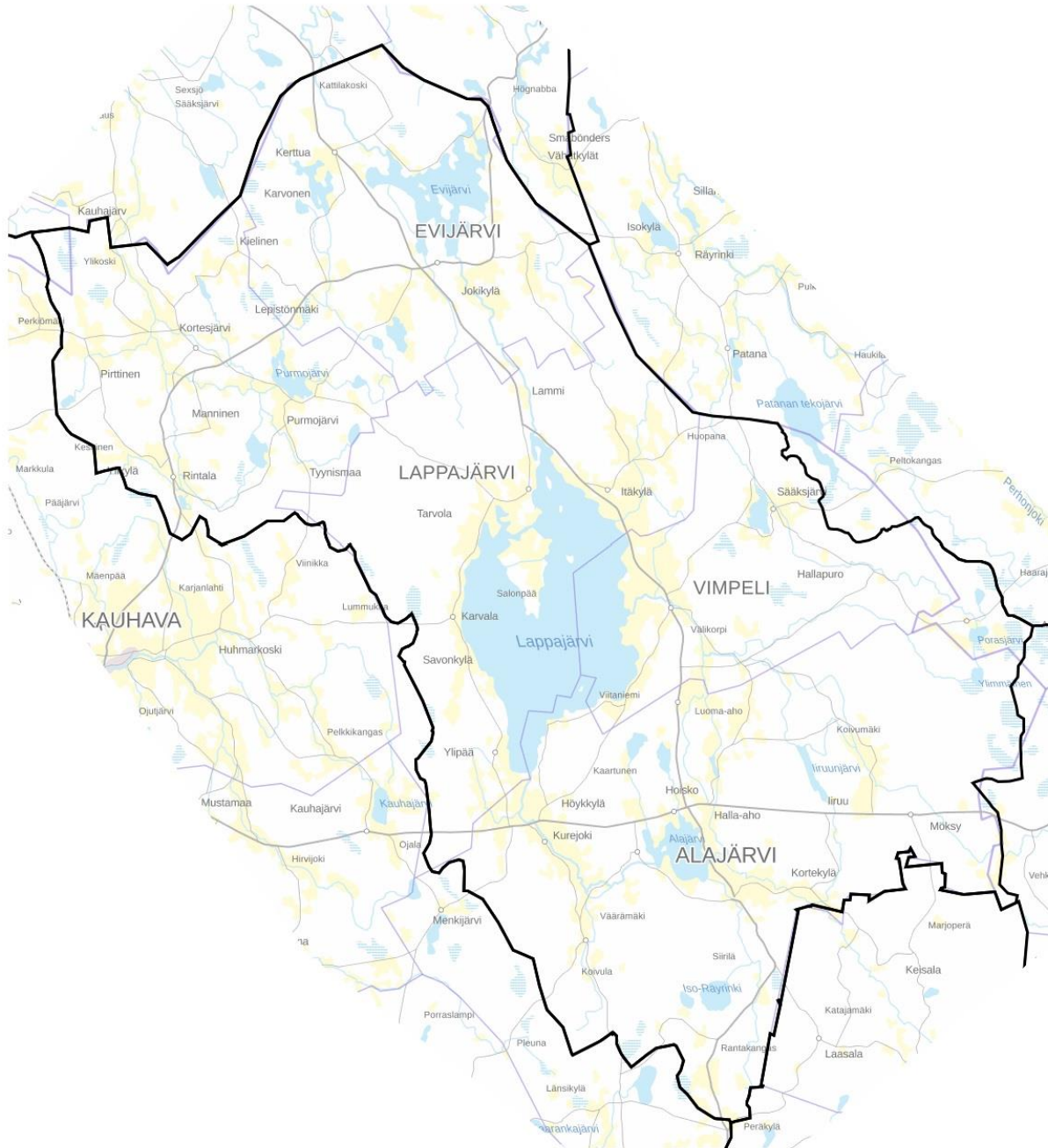

Ehdotus Järviseudun kalatalousalueen käyttö- ja hoitosuunnitelmaksi vuosille 2022–2031

Johdanto

Järviseudun kalatalousalue on aloittanut toimintansa vuoden 2019 alusta, jolloin Järviseudun kalastusalue ja Evijärvi-Kortesjärvi kalastusalue yhdistyivät. Kalatalousalue käsittää pääpiirteissään Alajärven, Evijärven, Lappajärven, Vimpelin ja entisen Kortesjärven kuntien alueet.

Kalatalousalue on julkisoikeudellinen yhdistys, jonka tarkoituksena on kehittää alueensa kalataloutta sekä edistää yhteistoimintaa kalavarojen kestävästä käytöstä ja hoidon järjestämiseksi. Kalastuslain mukaan kalatalousalueen tehtävänä on laatia ehdotus käyttö- ja hoitosuunnitelmasta, hyväksytyt suunnitelman toimeenpano ja sen vaikutusten seuranta.

Kalastuslaissa on myös määritelty hoitosuunnitelmaan sisällytettävät asiat, joita ovat:

- 1) perustiedot vesialueiden ja kalakantojen tilasta;
- 2) suunnitelma kalastuksen kehittämisen- ja edistämistoimenpiteiksi ja näitä koskeva tavoitetila sekä ehdotus vapaa-ajan kalastuksen yhtenäislupajärjestelmän kehittämiseksi;
- 3) suunnitelma kalakantojen hoitotoimenpiteiksi;
- 4) ehdotus vaelluskalojen ja uhanalaisten kalakantojen elinkierron sekä muun biologisen monimuotoisuuden turvaamiseksi tarpeellisista toimenpiteistä;
- 5) ehdotus tarvittaviksi kalastuksen alueellisiksi säätelytoimenpiteiksi;
- 6) ehdotus kalastonhoitomaksuina kerättävien varojen omistajakorvauksiin käytettävän osuuden jakamiseksi;
- 7) kalataloudellisesti merkittävien alueiden sekä kaupalliseen kalastukseen ja kalastusmatkailutarkoitukseen hyvin soveltuvien alueiden määrittäminen;
- 8) kullakin kaupalliseen kalastukseen hyvin soveltuvalla alueella kaupalliseen kalastukseen soveltuvien pyydysten määritys;
- 9) suunnitelma kalastustietojen seurannan ja kalastuksenvalvonnan järjestämiseksi.

Lisäksi suunnitelmaa laadittaessa on otettava huomioon kalakantojen käytölle ja hoidolle muun lainsäädännön perusteella asetetut vaatimukset, kalavarojen valtakunnalliset hoitosuunnitelmat sekä sellaiset muut kalavarojen käyttö- ja hoitosuunnitelmat, joiden toteuttamiseen suunnitelmalla voi olla vaikutuksia.

Käsillä oleva suunnitelma on laadittu vuosien 2020–2021 aikana kalatalousalueen toimesta. Suunnitelmaa laadittaessa on laajalla kyselyllä kuultu alueen vesialueiden omistajia, järjestöjä, sidosryhmiä ja kuntia. Suunnitelmassa Lappajärveä käsitellään erillisenä keskusjärvenä sen poikkeuksellisen suuren kalataloudellisen merkityksen vuoksi ja yhtenä kokonaisuutena muita kalataloudellisesti merkittävimpiä järviä.

Suunnitelma on laadittu kalatalousalueen omaan käyttöön, jolla toteutetaan toimialueen kalavarojen käyttöä ja hoitoa. Suunnitelma on laadittu vuosille 2022–2031. Suunnitelmaa voidaan päivittää kesken suunnitelmakauden joko kalatalousalueen tai ELY-keskuksen esityksestä.

Sisällys

1. Perustiedot vesialueista	4
2. Kalastus ja kalasaaliit	5
2.1. Vapaa-ajan kalastus.....	5
2.2. Kaupallinen kalastus.....	8
3. Kalakantojen tila	10
3.1 Kalakantojen nykytila Lappajärvessä.....	10
3.2 Kalakantojen nykytila Evijärvessä.....	11
3.3 Kalakantojen nykytila Alajärvessä.....	13
4. Kalataloudellisesti merkittävät alueet	13
4.1 Kaupalliseen kalastukseen hyvin soveltuvat alueet ja kaupalliseen kalastukseen soveltuvien pyydysten määrittäminen.....	14
4.2 Kalastusmatkailutarkoitukseen hyvin soveltuvat alueet.....	15
5. Vapaa-ajankalastuksen yhtenäislupa-alueet, järjestelmän ja yhteistoiminnan kehittäminen	15
5.1 Yhtenäislupa-aluejärjestelmän kehittäminen.....	16
5.2 Yhteistoiminnan kehittäminen kalatalousalueella.....	16
6. Kalakantojen ja kalastuksen tavoitteet sekä toimenpiteet	17
6.1 Pää tavoite kalatalousalueen tavoitteilaksi.....	17
6.2 Tavoitteet ja toimenpiteet Lappajärven kalakantojen hoidolle ja kalastukselle.....	17
6.3 Tavoitteet ja toimenpiteet muiden järvien kalakantojen hoidolle ja kalastukselle.....	20
6.4 Tavoitteet ja toimenpiteet virtavesien kalakantojen hoidolle ja kalastukselle.....	21
6.5 Suunnitelma kalatalousalueelle tehtävistä istutuksista.....	23
6.6 Kaupallisen kalastuksen tavoitteet ja toimenpiteet.....	24
6.7 Vapaa-ajankalastuksen tavoitteet ja toimenpiteet.....	25
6.8 Kalastusmatkailun tavoitteet ja kehittäminen.....	27
6.9 Järvielin ympäristöjen hoidon tavoitteet ja toimenpiteet.....	28
7. Suunnitelma kalastustietojen seurannan järjestämiseksi	30
8. Kalastuksenvalvonta	31
9. Ehdotus kalastonhoitomaksuina kerättävien varojen omistajakorvauksiin käytettävän osuuden jakamisesta	32
10. Raputalous ja vieraslajit	32
11. Toimenpiteiden toimeenpano, seuranta ja viestintä	35
11.1 Toimenpiteiden toimeenpano.....	35
11.2 Toimenpiteiden vaikutusten seuranta.....	35
11.3 Viestintä.....	36
12. Viitteet	37
LIITE 1	38

1. Perustiedot vesialueista

Ähtävänjoen vesistö saa alkunsa Alajärven ja Soinin kunnista, noin 200 m merenpinnan yläpuolelta. Vesistö jakautuu Soinin, Alajärven, Vimpelin, Lappajärven Evijärven, Pedersören sekä Pietarsaaren kuntien alueelle. Soinin kunnan alueelta alkava Kuninkaanjoki sekä Alajärven kunnan Lehtimäen alueelta alkava Levijoki laskevat Alajärveen, josta vedet kulkeutuvat Kurejokea pitkin Lappajärveen. Vimpelin kirkonkylän kohdalla Lappajärveen laskee Savonjoki. Lappajärvestä vedet kulkeutuvat pääosin Välijokea pitkin Evijärveen sekä edelleen Ähtävänjokea pitkin merestä padottuun Luodon-Öjanjärveen, johon Ähtävänjoen lisäksi laskevat Kovjoki, Purmonjoki sekä Kruunupyynjoki.

Varsinainen **Ähtävänjoki** alkaa Evijärvestä ja laskee merestä padottuun Luodon-Öjanjärveen. Joen pituus Evijärven alapuolella on 60 km. Yhteys mereen katkesi vuonna 1961, kun Luodonjärvi padottiin makeavesialtaaksi. Ähtävänjoen valuma-alueen pinta-ala on 2054 km². Ähtävänjoen alaosa kuuluu happamien sulfaattimaiden alueeseen. Ähtävänjoen pääuoma sekä Välijoki kuuluvat tyypittelyn mukaan suuriin humuspitoisiin jokiin.

Ähtävänjoki on energiatuotantoon valjastettu, rakennettu vesistö. Jokuomaa on muutettu perkaamalla, pengertämällä ja patoamalla. Vesistöä myös säännöstellään melko voimakkaasti. Vesistöalueella on yhdeksän voimalaitosta. Voimalaitoksistaan huolimatta Ähtävänjoki on luonnonsuojelullisesti ja kalastollisesti arvokas vesistö. Joella on huomattava merkitys uhanalaisen lajiston suojelun kannalta. Ähtävänjoen keski- ja alajuoksulla elää uhanalainen jokihelmisimpukkakanta, jonka suojelemiseksi Ähtävänjoki kuuluu Natura 2000 – alueisiin. Ähtävänjoki on erityisesti alueeksi katsottava vedenhankintavesistö, koska Pietarsaaren vesilaitos ottaa raakavetensä joesta. Lisäksi Evijärven kunta käyttää Ähtävänjoen yläosaa varavedenottamona ja Lappajärven kunta Lappajärveä varavedenottamona. Joen voimalaitokset ja osittain myös säännöstelypadot estävät vaelluskalojen nousun jokeen.

Evijärvi on matala läpivirtausjärvi, jonka pinta-ala on 28 km² ja keskisyyvyys vain 1,5 m syvimpien kohtien olleessa noin 3 m. Evijärvi saa vetensä pääasiassa Lappajärvestä laskevan Välijoen sekä vähäisessä määrin Kirsinpäkin kautta. Evijärvi on tyypitelty matalaksi, runsashumuksiseksi järveksi. Järvi on tummavetinen ja rehevä.

Lappajärvi on syvä ja suhteellisen kirkasvetinen järvi, jonka pinta-ala keskivedenkorkeudella on 142 km². Järven keskisyyvyys on 7,4 m ja suurin syvyys 38 m. Valuma-alueen pinta-ala järven luusuassa on 1527 km². Lappajärven rehevöityminen kiihtyi 1960- luvulla voimakkaan kuormituksen seurauksena. Rehevöityminen on ollut selvimmän havaittavissa särkikaloiden, vesikasvien ja levien runsastumisena. Lisääntynyt orgaanisen aineen tuotanto aiheuttaa järven syvänteissä ajoittain happiongelmiä. Lappajärvellä on erittäin suuri merkitys lähiseudun asukkaille niin kalastuksen kuin muun virkistyskäytön kannalta. Lappajärvellä harjoitetaan kaupallista kalastusta noin 55 henkilön toimesta. Lappajärvi kuuluu tyypittelyn mukaan suuriin humusjärviin.

Alajärvestä Lappajärveen laskevan Kurejoen pituus noin 15 km. Kurejoki kuuluu tyypittelyn perusteella keskisuurten humusjokien tyyppiin.

Alajärvi on hyvin matala, tummavetinen ja rehevä järvi, joka kärsii säännöllisistä talviaikaisista happiongelmistä. Alajärvi on tyypitelty matalaksi, runsashumuksiseksi järveksi. Alajärvi on myös paikallisesti merkittävä virkistyskalastuskohde, mutta siellä ei harjoiteta kaupallista kalastusta.

Kuninkaanjoki, joka laskee Alajärveen, on sekä kalataloudellisesti että maisemallisesti arvokas vesistö, jossa esiintyy luonnonvarainen taimenkanta. Joki on hajakuormituksen vaikutuksen alainen ja myös

turvetuotantoalueet ja haja-asetuksen jätevedet sekä Soinin kunnan jätevedenpuhdistamon jätevedet vaikuttavat vesistön tilaan. Kuninkaanjoki kuuluu tyypittelyn perusteella keskisuurten humusjokien tyyppiin.

Purmonjoki saa alkunsa Kauhavan kaupungin Korttesjärvellä sijaitsevasta Purmonjärvestä. Purmonjokeen yhtyy joen pohjoinen haara (Norijoki) joen alaosalla Forsbyssä. Purmonjoen valuma-alueen pinta-ala on 880 km². Joki on hyvin tummavetinen, samea ja ravinteikas. Vesistö on hapan ja veden pH-arvot laskevat toisinaan alle viiden. Purmonjoki on kemialliselta tilaltaan luokiteltu hyvää huonommaksi, johtuen alhaisista pH-arvoista (Hertta-tietokanta). Purmonjoki kuuluu tyypittelyn perusteella keskisuurten humusjokien tyyppiin. Hajakuormituksen lisäksi jokeen tulee kuormitusta mm. jätevedenpuhdistamoilta sekä turvetuotantoalueilta.

Kruunupyynnjoki (yläosaltaan Porasenjoki) saa alkunsa Perhon kunnassa sijaitsevasta Porasenjärvestä ja laskee Luodonjärven pohjoisosaan. Joen kokonaispituus on noin 120 km, valuma-alueen suuruus 746 km² ja järvisyys 2,8 %. Purmonjoen tapaan Kruunupyynnjoki on tummavetinen, samea ja ravinteikas. Kruunupyynnjoki kuuluu tyypittelyn perusteella keskisuurten humusjokien tyyppiin. Joki on potentiaalinen vesistö myös lohi-/vaelluskaloille, mutta toistaiseksi joessa on kalojen nousun estäviä patoja. Kruunupyynnjoessa on toteutettu 11 kosken kalataloudellinen kunnostus Teerijärvellä ja Kruunupyynnjoessa vuosina 2010–2018.

Vuoden 2019 ekologisessa luokittelussa Ähtävänjoen alaosa, Kurejoki sekä Purmonjoki on luokiteltu välttäväksi, Ähtävänjoen yläosa (Evijärvi-Ytteresse), Välijoki ja Kruunupyynnjoki tyydyttäväksi, sekä Kuninkaanjoki ja Vimpelinjoki hyväksi. Veden kemiallisessa luokittelussa ainoastaan Purmonjoki on luokiteltu hyvää huonommaksi, muut tarkkailtavat joet hyväksi (Vesikartta -sovellus). Lappajärven ja Evijärven ekologinen tila on arvioitu vuonna 2019 tyydyttäväksi ja Alajärven ja Purmojärven tila välttäväksi (Vesikartta – sovellus).

2. Kalastus ja kalasaaliit

2.1. Vapaa-ajan kalastus

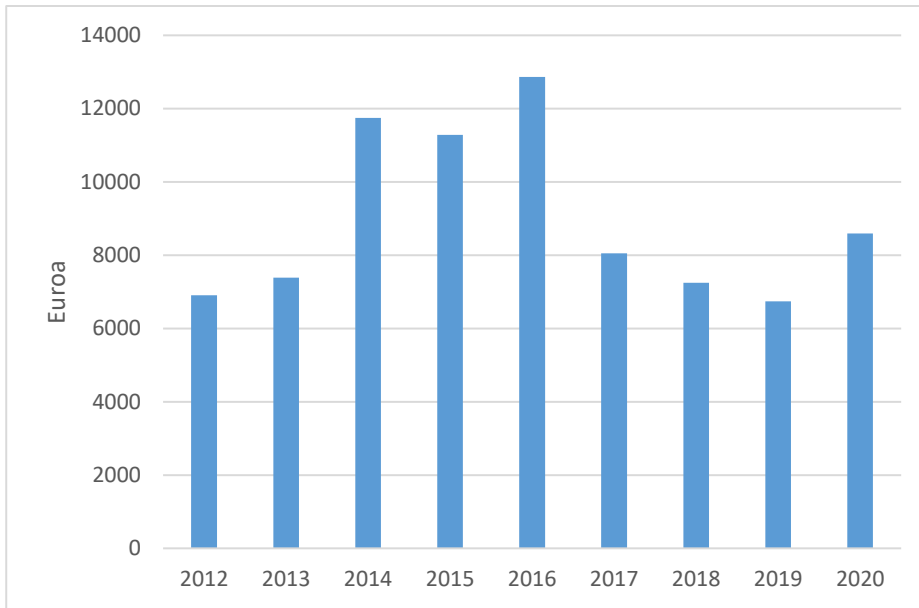
Kalastusalueella tapahtuvan kalastuksen määrää ja laatua sekä kalakantojen tilaa selvitetään säännöllisesti alan konsulttien toimesta toteutettavalla Ähtävänjoen, Kruunupyynnjoen ja Purmonjoen vesistöihin sijoittuvalla yhteistarkkailulla. Kalatalousviranomaisen hyväksymä tarkkailuohjelma pitää sisällään määräväuosin toteutettavan kalastustiedustelun sekä mm. verkko- ja sähkökoekalastuksia useissa kohdevesistöissä. Lappajärven ja Evijärven kalaston ja kalastuksen tilaa tarkkaillaan myös näihin vesistöihin kohdistuvan säännöstelyluvan mukaisella veloitettarkkailulla, joka myös pitää sisällään kalastustiedustelun lisäksi muita kalataloudellisia selvityksiä.

Toimialueen suurimmat järvet ovat luonnollisesti suosituimpia vapaa-ajankalastuksen kohteita alueella. Näistä Lappajärvi erottuu ylivoimaisesti suosituimpana kalastuskohteena, jossa harjoitetaan monipuolisesti eri kalastusmuotoja. Myös Alajärvi ja Evijärvi ovat suosittuja kalastusvesistöjä. Vapakalastuksen eri muodot ovat kalastajamäärissä mitattuna suosituimpia kalastustapoja kaikissa edellä mainituissa vesistöissä. Lappajärvessä pyydyskalastuksen osuus on muita vesistöjä huomattavasti suurempi.

Taulukko 1. Eri pyydystyyppejä käyttäneiden ruokakuntien määrät Ähtävänjoen, Kruunupyynjoen ja Purmonjoen vesistöalueilla osa-alueittain vuonna 2019 (AFRY 2020).

	Verkot		Katiska/Rysä		Koukut		Vapavälineet		Pilkki / onki		Yhteensä	
	rkk	%	rkk	%	rkk	%	rkk	%	rkk	%	rkk	%
Ä1	0	0	0	0	0	0	28	57	21	43	49	1,0
Ä2	0	0	15	14	0	0	38	36	53	50	105	2,2
Ä3	0	0	0	0	0	0	0	0	11	100	11	0,2
Ä4	0	0	16	22	0	0	25	33	33	44	74	1,6
Ä5	10	20	19	40	0	0	0	0	19	40	48	1,0
Ä6	26	7	79	21	35	9	88	23	149	40	377	7,9
Ä7	0	0	0	0	8	10	42	50	34	40	84	1,8
Ä9	265	17	172	11	7	0	444	29	658	43	1546	32,5
Ä10	28	14	28	14	0	0	75	38	65	33	196	4,1
Ä11	69	8	115	13	61	7	229	27	382	45	855	18,0
Ä12	8	1	38	7	53	10	129	24	303	57	531	11,2
K1	0	0	11	17	0	0	22	33	32	50	65	1,4
K2	14	12	28	24	0	0	28	24	49	41	118	2,5
K3	0	0	7	20	0	0	7	20	22	60	37	0,8
K5	0	0	0	0	0	0	0	0	7	100	7	0,1
K6	7	8	28	31	0	0	14	15	43	46	92	1,9
K7	0	0	19	13	12	8	25	17	93	63	149	3,1
P1	29	15	22	12	14	8	36	19	86	46	187	3,9
P2	6	11	6	11	0	0	19	33	25	44	57	1,2
P3	0	0	6	7	0	0	26	29	58	64	90	1,9
P4	0	0	20	27	0	0	27	36	27	36	74	1,6
Yht.	461		629		192		1300		2170		4751	100
%	9,7		13,2		4,0		27,4		45,7		100	

Ähtävänjoen vesistöalue		Kruunupyynjoen vesistöalue		Purmonjoen vesistöalue	
Ä1	Poikkijoki	K1	Sääksjärven yp. Porasenjoki	P1	Purmonjärvi
Ä2	Savonjoki	K2	Sääksjärvi	P2	Kerttuanjärvi
Ä3	Torasjärvi	K3	Sääksjärven ap Porasenjoki	P3	Narssjön
Ä4	Kuninkaanjoki	K4	Raisjoki	P4	Purmonjoki
Ä5	Levijoki / Latojoki	K5	Svartsjön		
Ä6	Alajärvi	K6	Rekjärven välinen järviketju		
Ä7	Kurejoki	K7	Kruunupyynjoki		
Ä8	Vieresjoki				
Ä9	Lappajärvi				
Ä10	Väljoki				
Ä11	Evijärvi				
Ä12	Ähtävänjoki				

Kuva 1. Lappajärven viehekalastuksen yhteisluvan tuotto vuosina 2012–2020 (Järviseudun kalatalousalueen arkisto).

Järviseudun kalatalousalue myy Lappajärven viehekalastuksen yhteislupaa. Luvan lunastaa vuosittain keskimäärin 150–200 vetouistelun harrastajaa (kuva 1).

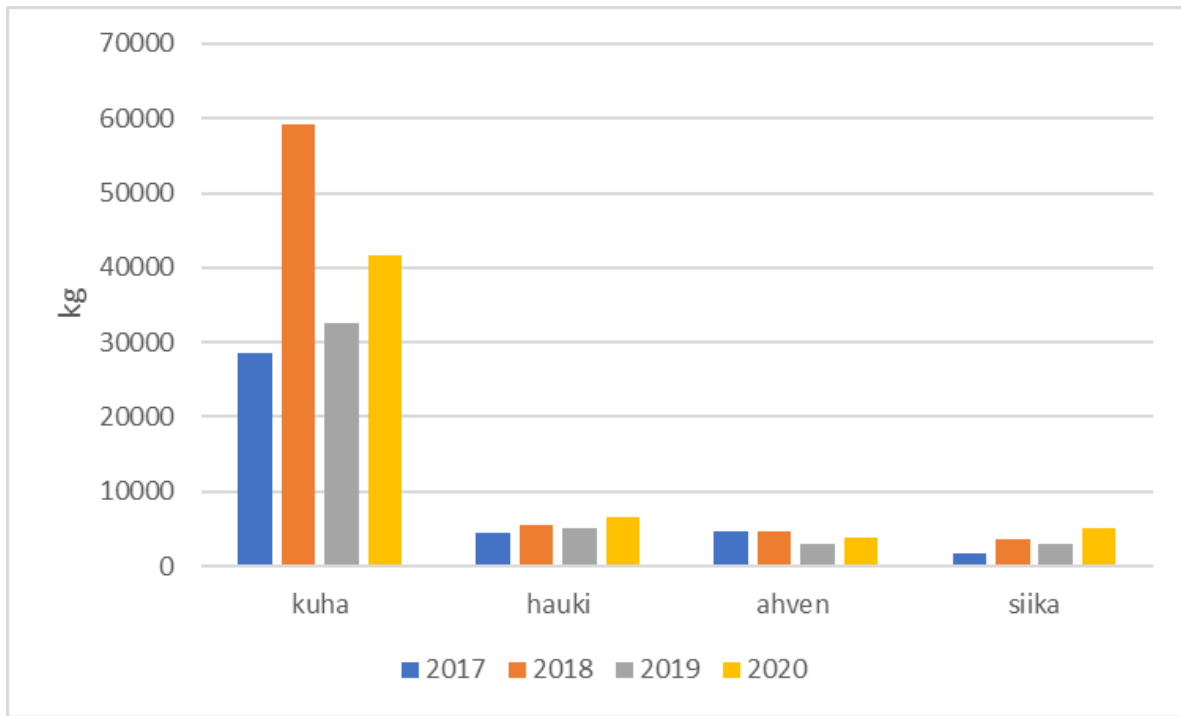
Lappajärvestä saadaan suurimmasta kalastajamäärästä johtuen myös suurin vapaa-ajankalastuksen saalis Järviseudun kalatalousalueella. Tärkeimpiä vapaa-ajankalastuksen saalislajeja ovat kuha, hauki, ahven ja siika. Taulukossa 2 on esitetty Ähtävänjoen, Kruunupyynjoen ja Purmonjoen yhteistarkkailun kalastustiedusteluun perustuvat saaliit toimialueen vesistöistä vuonna 2019. Kuhan osalta kyselyn tulokset ovat antaneet kuitenkin merkittävän aliarvion Lappajärven vuotuisesta kuhasaaliista (vrt. kuva 2 kaupallisten kalastajien ilmoittama kuhasaalis), vaikka taulukossa esitetyt saalismäärät katsotaankin sisältävän sekä vapaa-ajan että kaupallisten kalastajien saaliit.

Taulukko 2. Ähtävänjoen ja Purmonjoen vesistöalueelta saatu kokonaissaalis sekä yksikkösaaliit (kg / ruokakunta) osa-alueittain vuonna 2019 (AFRY 2020)

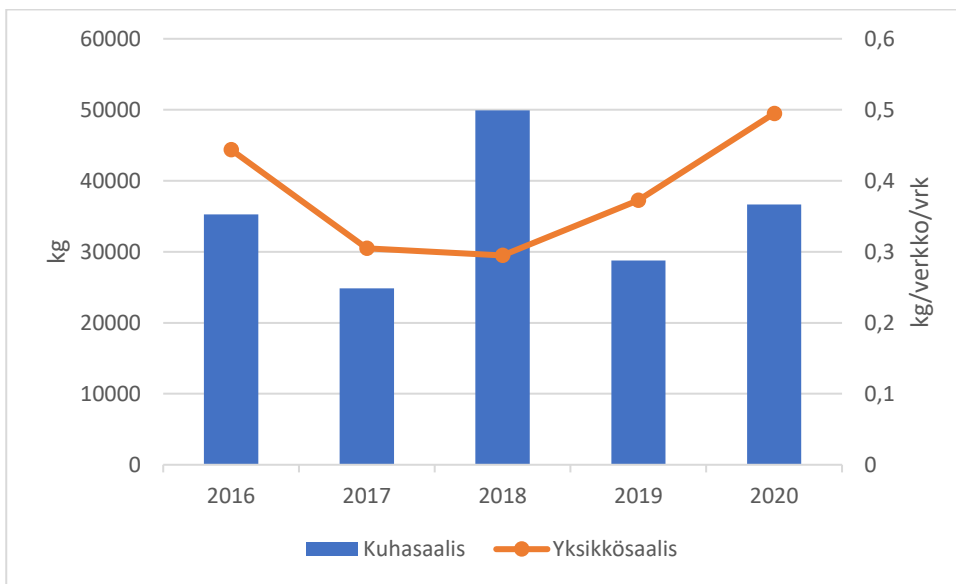
Ähtävänjoen vesistöalue		Ahven	Hauki	Kuha	Lohikalat	Särkikalat	Muut	Yhteensä		
		kg	kg	kg	kg	kg	kg	kg	%	kg / rkk
Ä1	Poikkijoki	4	21	0	7	7	0	39	0	1,2
Ä2	Savonjoki	71	128	15	15	38	0	267	0	2,8
Ä3	Torasjärvi	0	0	0	0	0	0	0	0	0,0
Ä4	Kuninkaanjoki	74	288	0	12	66	0	440	1	13,4
Ä5	Levijoki / Latojoki	29	183	0	0	67	0	279	0	7,2
Ä6	Alajärvi	1649	1786	179	0	775	193	4582	5	25,3
Ä7	Kurejoki	62	244	17	34	46	0	404	0	4,4
Ä9	Lappajärvi	25721	5820	13905	2673	6137	1109	55364	63	66,8
Ä10	Väljijoki	662	681	0	0	690	28	2061	2	14,2
Ä11	Evijärvi	3435	6527	0	0	9598	266	19826	23	51,1
Ä12	Ähtävänjoki	938	2014	49	224	854	53	4132	5	11,0
Yhteensä		32645	17691	14165	2965	18278	1649	87393	100	
%		37	20	16	3	21	2	100		
kg / rkk		14,7	8,0	6,4	1,3	8,2	0,7	39,3		
Purmonjoen vesistöalue		Ahven	Hauki	Kuha	Lohikalat	Särkikalat	Muut	Yhteensä		
		kg	kg	kg	kg	kg	kg	kg	%	kg / rkk
P1	Purmonjärvi	647	834	43	4	1920	165	3614	54	43,0
P2	Kerttuanjärvi	290	340	0	0	3217	0	3847	57	45,7
P3	Narssjön	158	171	0	0	74	4	406	6	4,8
P4	Purmonjoki	11	145	0	27	0	0	183	3	2,2
Yhteensä		1106	1490	43	30	5212	169	8051	100	
%		16	22	1	0	78	3	100		
kg / rkk		4,2	5,6	0,2	0,1	19,7	0,6	30,5		

2.2. Kaupallinen kalastus

Nykyisin Järviseudun kalatalousalueella säännöllistä kaupallista kalastusta on vain Lappajärvellä, jossa kalastajien käytössä on kaksi kalasatamaa, Lappajärvellä (Kärnänsalmi) ja Vimpelissä (Pokela). Kaupallista kalastusta on harjoitettu myös Alajärvessä ja Evijärvessä hoitokalastuksen muodossa. Vuonna 2020 Lappajärvellä on ollut I-luokan kaupallisia kalastajia 9 ja II-luokan kalastajia 45. Lappajärvellä kaupalliset kalastajat ovat vuosina 2017–2020 saaneet keskimäärin 40 400 kg kuhaa, 5400 kg haukea ja 4 000 kg ahventa ja 3 300 kg siikaa vuosittain saaliiksi (kuva 2). Kaupallisten kalastajien kivijalka on kuhan verkkokalastus (kuva 3), toissijaisesti hauen, ahvenen, siian, muikun ja mateen pyynti.

Kuva 2. Lappajärven kaupallisten kalastajien kuha-, hauki-, ahven- ja siikasaaliit vuosina 2017–2020 (LUKE).

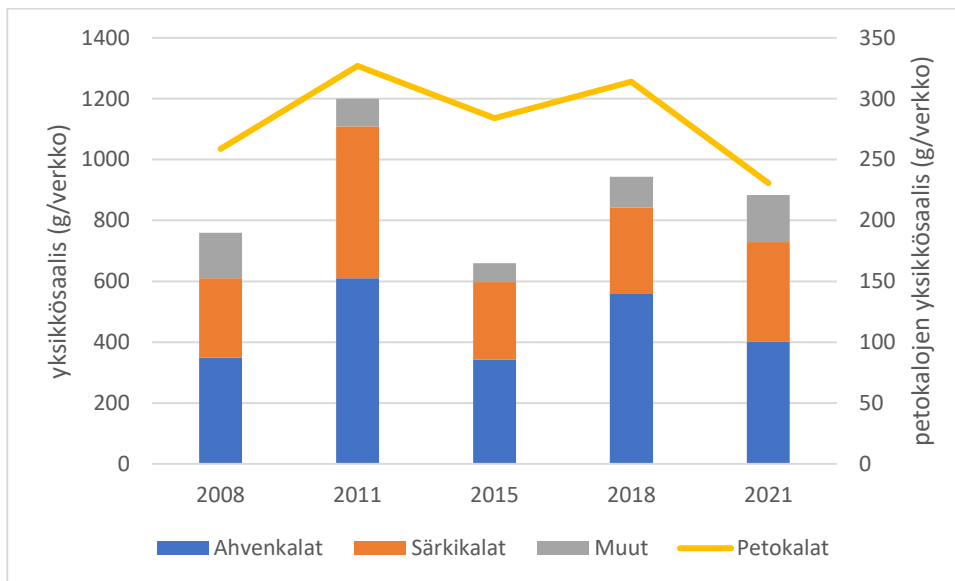

Kuva 3. Kaupallisten kalastajien verkoilla Lappajärvestä saama kuhasaalis sekä verkkopyyntiä koskeva kuhan yksikkösaalis vuosina 2016–2020 (LUKE).

3. Kalakantojen tila

3.1 Kalakantojen nykytila Lappajärvessä

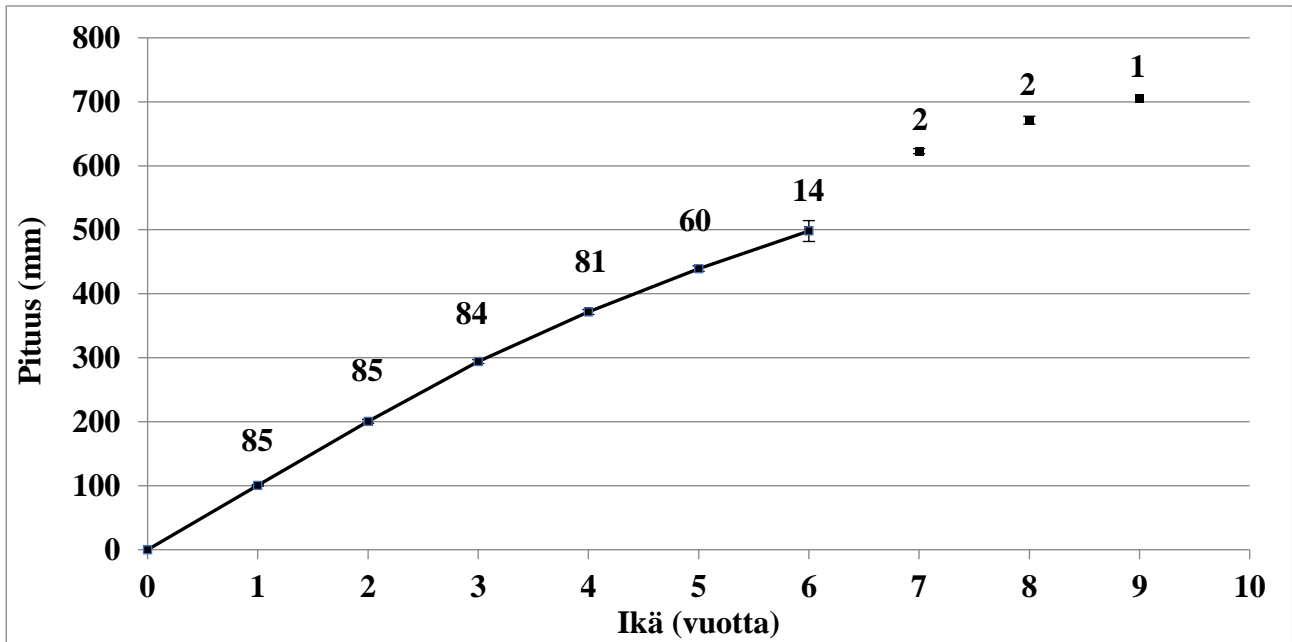
Lappajärvessä säännöllisesti muutaman vuoden välein tehtyjen verkkokoekalastusten tulosten perusteella järven kalasto on pysynyt melko tasapainoisessa ja muuttumattomassa tilassa (kuva 4). Kalaston pysyminen ahvenkalavoittoisena ja suhteellisen pieni yksikkösaalis (viime vuosina keskimäärin 830 g/verkko) kertovat hyvästä kalaston tilasta. Petokalojen osuus koekalastussaaliista on vaihdellut 30 % molemmin puolin, joskin oli laskusuuntainen edellisen koekalastuskerran saaliissa.

Kuva 4. Lappajärvessä vuosina 2008, 2011, 2015, 2018 ja 2021 toteutettujen verkkokoekalastusten yksikkösaaliit (g/verkko) ja petokalojen osuudet yksikkösaaliissa (Koekalastusrekisteri).

Lappajärven ja Evijärven säännöstelyn veloitettarkkailuun sisältyvän kalastustiedustelun (2020) mukaan Lappajärvellä kalastaneiden mielipiteissä kalakantojen tilasta oli yhtäläisyyksiä vuoden 2018 tiedusteluun. Siikakannan arvioi olevan heikko tai olematon 70 % vuonna 2020 vastanneista, kun vuonna 2018 vastaava osuus oli 60 %. Taimenkannan arvioi heikoksi 86 % vastanneista vuonna 2020, kun vuonna 2018 kannan arvioi kadonneeksi tai heikoksi jopa 95 %. Noin kolmannes vastanneista arvioi kuhakannan olevan runsas ja valtaosa piti kantaa vähintään kohtalaisena vuonna 2020, kun taas vuoden 2018 tiedustelussa yli puolet piti kuhakantaa vähintään runsaana. Vastausten erojen perusteella vaikuttaisi siltä, että etenkin kuhan ja ehkä myös siian koettiin vähentyneen ja taimenen kenties runsastuneen vuodesta 2018 vuoteen 2020 (Tolonen 2020). Erityisesti vuoden 2021 aikana kuhakannan tilan on todettu yleisesti oleellisesti heikentyneen saaliiden ollessa huomattavasti keskitasoa pienempiä niin verkko- kuin vapakalastajilla.

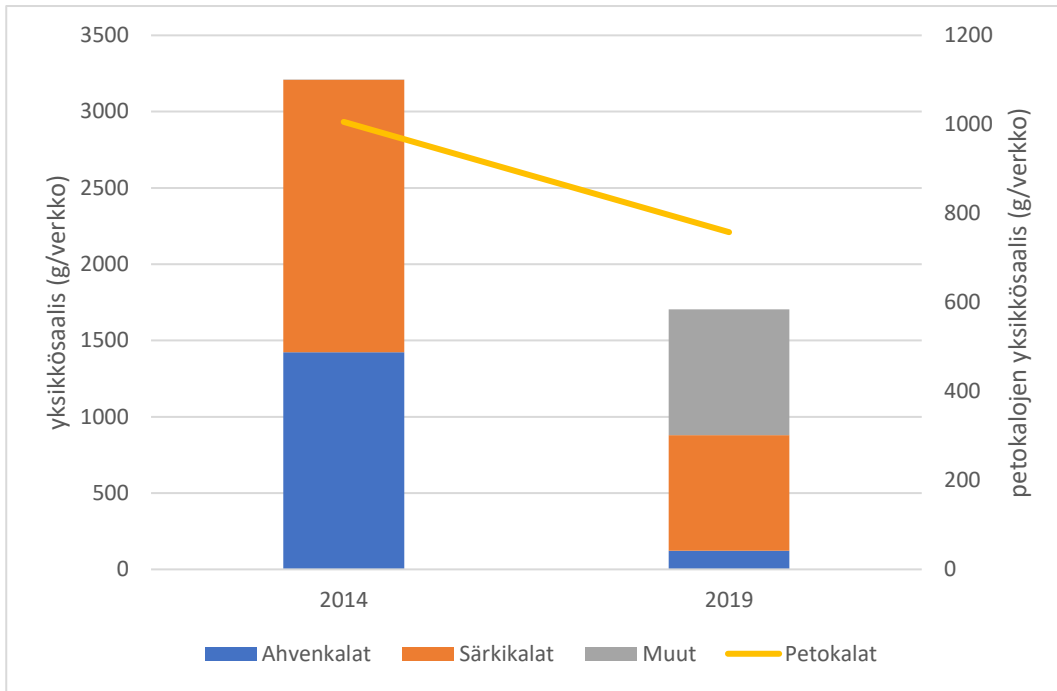
Lappajärven kuhien kasvunopeutta on selvitetty vuonna 2015 pyydytyistä kuhista otettujen suomunäytteiden perusteella. Tulosten perusteella kuha kasvaa Lappajärvessä hyvin ja saavuttaa nykyisen 42 cm alamitan keskimäärin viiteen ikävuoteen mennessä (kuva 5).

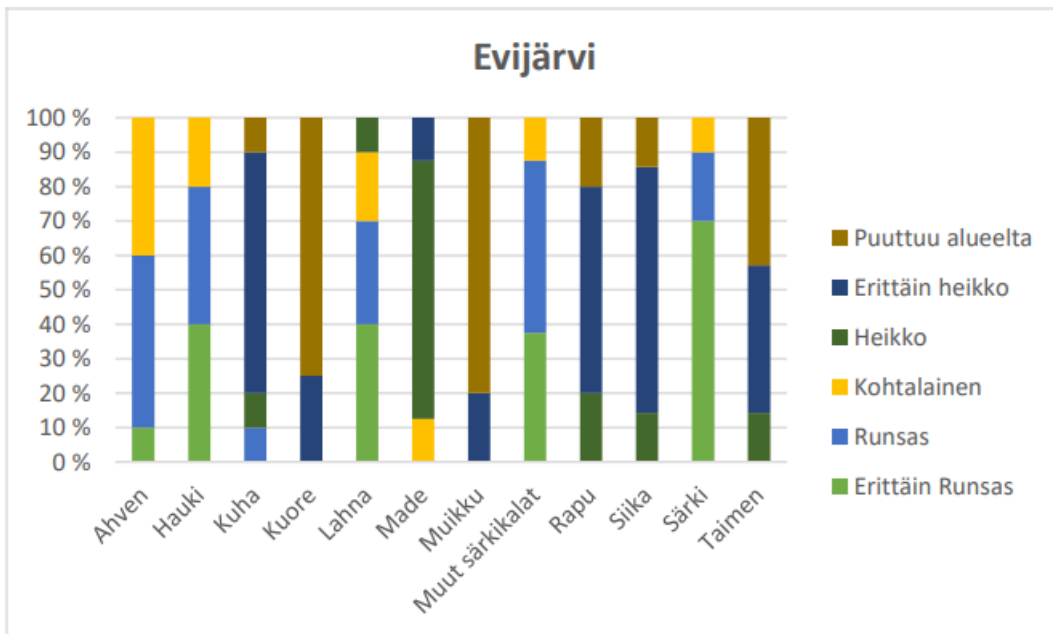
Kuva 5. Lappajärvestä pyydettyjen kuhien takautuvasti määritetyt ikäryhmäkohtaiset keskipituudet sekä keskipituuksien keskivirhe (Puranen & Paloniemi 2015). Luvut ikäryhmäkohtaisten keskiarvopisteiden yläpuolella kertovat näyttekalojen lukumäärän, johon kyseisen ikäryhmän tulos perustuu.

3.2 Kalakantojen nykytila Evijärvässä

Evijärven Kniivilänlahdella ja Jokisuunlahdella on toteutettu verkkokoekalastus vuosina 2014 ja 2019. Aiemman verkkokoekalastuksen (2014) suuri yksikkösaalis ja saaliin särkikalavaltaisuus kertoo vesistön rehevästä tilasta (kuva 6). Vuoden 2019 koekalastuksen yksikkösaalis on puolet pienempi verrattuna edelliseen, mutta selittyy pitkälti koekalastuksen myöhäisellä ajankohdalla (lokakuu), jolloin tulokset edellisen koekalastuksen tuloksiin eivät ole vertailukelpoisia.

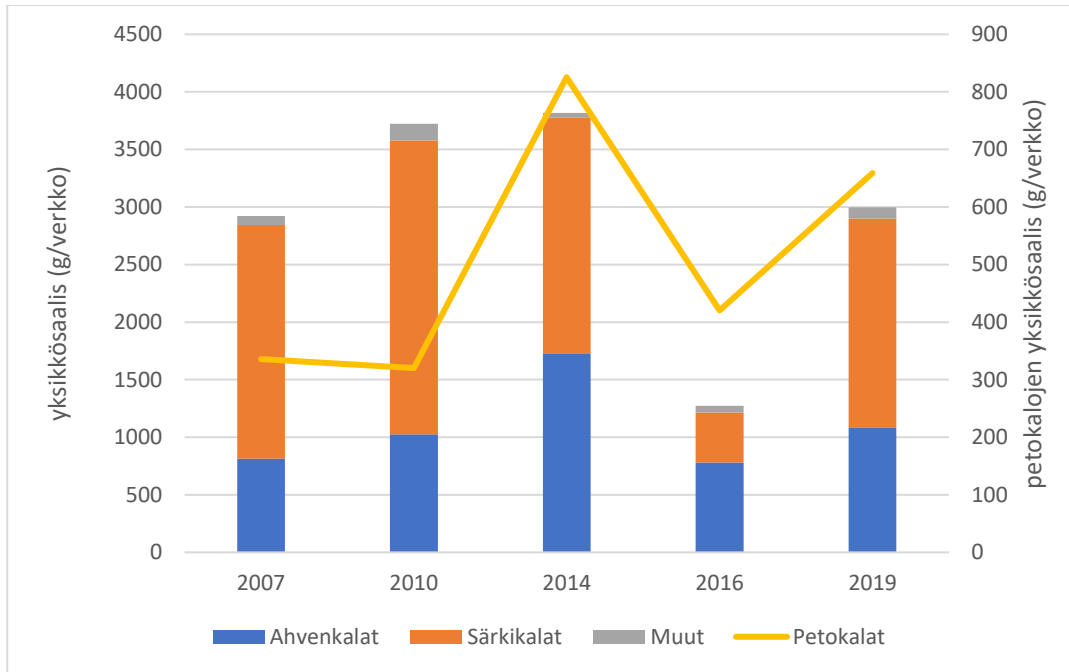
Kuva 6. Evijärvessä vuosina 2014 ja 2019 toteutettujen verkkokoekalastusten yksikkösaaliit (g/verkkko) ja petokalojen osuudet yksikkösaaliissa (Koekalastusrekisteri).

Kuva 7. Evijärvellä vuonna 2020 kalastaneiden arviot kala- ja rapukantojen runsaudesta (Tolonen, 2021)

3.3 Kalakantojen nykytila Alajärnessä

Alajärven verkkokoekalastusten tulokset kertovat vesistön rehevästä tilasta ja särkikalavaltaisuudesta sekä ilmeisestä hoitokalastustarpeesta. Petokalojen osuus on kuitenkin kasvanut vuosikymmenen takaiseen tilanteeseen verrattuna.

Kuva 8. Alajärnessä vuosina 2007, 2010, 2014, 2016 ja 2019 toteutettujen verkkokoekalastusten yksikkösaaliit (g/verkkko) ja petokalojen osuudet yksikkösaaliissa (Koekalastusrekisteri).

4. Kalataloudellisesti merkittävät alueet

Eri vesistöalueiden arvottaminen ja rajaaminen kalataloudellisesti arvokkaiksi on monisyinen punos, johon vaikuttaa lukuisat eri tekijät. Kalastusmahdollisuuden näkökulmasta kaikki kalatalousalueen vesistöt voidaan nähdä kalataloudellisesti arvokkaina. Vesistöjen varsilla olevalla asutuksella on usein myös varsin pitkä historia, joten paikallisella kalastuksella saattaa olla ylimuistoiset 'nautintaoikeudet' ja pitkät perinteet, oli sitten kyseessä lasten mato-onginta, kotitarvekalastus tai kaupallinen kalastus. Sosiaalisesta näkökulmasta etenkin paikallisen kalastuksen jatkumoa olisi turvattava.

Pinta-alaltaan alueemme suurimpien järvien, Lappajärven sekä Evijärven ja Alajärven voidaan nähdä olevan merkittäviä kaupallisen kalastuksen ja eriaisteisten virkistyskalastustoimintojen näkökulmasta. Etenkin Lappajärvellä kaupallista kalastusta on harjoitettu jo pitkään merkittävänä elinkeinotoimintana. Lappajärveä, Evijärveä ja Alajärveä pienemmät vakavesistöt nähdään kalataloudellisesti arvokkaina ja merkittävänä etenkin kotitarvekalastuksen ja vapaa-ajankalastuksen näkökulmasta sekä myös särkikalojen kaupallisessa kalastuksessa.

Vaikka koko järviällä nähtäisiin yleisesti kalataloudellisesti merkittävänä kohteena, niin on selvää, että järviältäan eri osista voi löytyä vielä kalataloudellisesti erittäin merkittäviä kohteita. Tällaisia erityisen arvokkaita kohteita ovat esimerkiksi jotkin tietyt ja tunnetut kalojen lisääntymis- tai oleskelualueet. Kalatalousalueellamme on jonkin verran kertynyttä tietoutta merkittävistä kalojen lisääntymisalueista ja joiltain osin rauhoitusalueita on käytännössäkin. Tietoutta pyritään keräämään lisää muun muassa yhteistyössä tutkimuksen ja kalastajien kanssa. Rajoitusten ja rauhoitusten tarkoitus ei ole vaikeuttaa kalastusta, vaan tukea kalakantojen hoitoa sekä edistää kestävä ja vahvaa kalastusta tulevaisuudessakin.

Kokonaisuutena erityiskohteina voidaan pitää alueemme virtavesiä. Etenkin Lohijoen, Savonjoen, Kuninkaanjoen, Porasenjoen ja Poikkijoen vesistöt nähdään kalataloudellisesti erittäin merkittävänä lohensukuisten vaelluskalojen osalta, niin niiden elinalueina kuin lisääntymisalueina. Mainituilla virtavesillä tulisi kiinnittää huomiota virtakutuisten lohikalojen lakisääteisiin pyyntimittoihin ja kuturauhoitusaikoihin. Samoin elävän syötin (lierojen) ja kiinteiden pyydysten käyttö tulisi kieltää alueemme lohikalapitoisissa virtavesissä. Mainittujen asioiden osalta vastuuta on paljon myös alueemme osakaskunnilla.

4.1 Kaupalliseen kalastukseen hyvin soveltuvat alueet ja kaupalliseen kalastukseen soveltuvien pyydysten määritys

Lappajärvi, Evijärvi, Purmojärvi ja Alajärvi soveltuvat hyvin kaupalliseen kalastukseen. Lappajärvellä, Evijärvellä ja Alajärvellä kaupallista kalastusta on myös toteutettu. Kaupallinen kalastus kohdentuu luontaisesti lisääntyviin lajeihin, kuten kuhaan, siikaan, haukeen, ahvenen ja mateeseen. Evijärvellä, Purmojärvellä ja Alajärvellä kaupallinen kalastus voi kohdistua ensisijaisesti särkikaloihin.

Katiska-, koukku-, verkko-, rysä- ja nuottakalastus ovat soveltuvia pyydysmenetelmiä kaupallisessa kalastuksessa Lappajärvellä, Evijärvellä, Purmojärvellä ja Alajärvellä. Nykyisin nämä kalastusmuodot ovat myös pääasiallisia kaupallisen kalastuksen pyyntimuotoja. Kalatalousalueen vesistöihin ei sovellu troolikalastus. Järvialueiden rakenteen ja pinta-alan perusteella troolikalastukseen soveltuisi ainoastaan Lappajärvi. Lappajärvellä on kuitenkin nykyisin hyvin voimallinen kaupallinen verkkokalastus, joka keskittyy selkävesialueille. Käytännössä troolin käytettäväksi ei jää potentiaalisia kalastusalueita, joilla ei olisi voimallista verkkokalastusta. Myöskään kaupallisten kalastajien toimeentulon ja sosiaalisen hyväksynnän turvaamiseksi järvialueelta ei ole mahdollista varata aluetta tai troolilinjoja vain troolikalastukselle.

Luvat kaupalliseen kalastukseen myöntävät vesialueiden omistajat, valtion omistamalla yleisvesialueella Metsähallitus. Vesialueiden omistajat myyvät ja päättävät pyydyslupien hinnat itsenäisesti. Metsähallituksen myymien pyydyslupien hinnat ovat valtakunnallisia, perustuen maa- ja metsätalousministeriön asetukseen Metsähallituksen julkisten hallintotehtävien suoritteiden maksusta. Kalastuslain (379/2015) 13 §:n mukaan ELY-keskus voi myöntää tietyin edellytyksin kaupalliselle kalastajalle enintään viiden vuoden määräajaksi luvan kaupallisen kalastuksen harjoittamiseen tietylle vesialueelle. Kalastuslain 14 §:n mukaan kaupallisen kalastajan on maksettava korvaus saamastaan luvasta vesialueen omistajalle tässä käyttö- ja hoitosuunnitelmassa määriteltyihin perusteisiin nojautuen. Tarkkaa euromääräistä hintaa on mahdoton määritellä tässä yhteydessä siten, että se kattaisi kaikki mahdollisia tapauksia, olosuhteita sekä ajallista ulottuvuutta. Tästä syystä alueellisten käypien hintojen muodostamiseksi ELY-keskuksen tulee olla yhteydessä kalatalousalueen hallitukseen, joka selvittää alueellista käypää hintaa yhteistyössä ELY-keskuksen kanssa. Yhteistyöllä pyritään selvittämään hakemuksessa ilmoitetun alueen käypä hinta ottaen huomioon hakemuksessa ilmoitetun alueen lupahintaan vaikuttavat erityiset olosuhteet ja tekijät. Kalatalousalue voi esimerkiksi olla yhteydessä alueensa kalastusoikeuden haltijoihin hinnan selvittämiseksi tai selvittää

vastaavien vesialueiden lupien hintoja alueen viereisissä kalatalousalueissa. Mikäli käypää hintaa ei saada yhteistyöllä selvitetyn, ELY-keskus voi muodostaa käyvän hinnan viime kädessä perustuen viranomaisten (Metsähallituksen) alueella myymiin kalastuslupien hintoihin ottaen kuitenkin huomioon, että viranomaisten myymät kalastusluvut voivat hinnoittelultaan olla alle alueellisen käyvän hinnan, jolloin tarvittava korostus on muodostettava lupahintaan

4.2 Kalastusmatkailutarkoitukseen hyvin soveltuvat alueet

Kalatalousalueen vaelluskalapitoisia virtavesiä lukuun ottamatta, muut vesialueet soveltuvat hyvin kalastusmatkailuun. Rannalta tapahtuvaan kalastusmatkailuun soveltuvia paikkoja ovat yleiset laiturit, levähdysalueet ja veneenlaskupaikkojen yhteydestä olevat alueet. Sen sijaan vapaa-ajanasutuksen rannat, patoalueet sekä rauhoitusalueet määritettyinä aikoina jäävät kalastusmatkailualueiden ulkopuolelle lainsäädännön mukaisesti.

Kalatalousalueella keskeisin kalastusmatkailukohde on nykyisin Lappajärvi, jossa käy runsaasti kalastusmatkailijoita, niin pilkkimässä, jigi-kalastamassa kuin vetouistelemassa. Lappajärvellä, kuten muillakin kalatalousalueen järviolueilla tapahtuvassa kalastusmatkailussa on paljon hyödyntämätöntä resurssia, joiden saaminen kalastusmatkailun käyttöön on tavoiteltavaa.

Kalastusmatkailun turvaamiseksi on tärkeää, että toiminalle löytyy vesialueiden omistajilta ja paikallisilta asukkailta hyväksyntää. Hyväksynnän säilyttämiseksi ja edistämiseksi on tärkeää jakaa kalastusmatkailijoille laaja-alaisesti tietoa kalastusalueista, yleisistä parkkipaikoista ja veneenlaskupaikoista sekä paikallisista hyvistä kalastustavoista. Lisäksi tietoa tulee jakaa vastuullisesta kalastuksesta, kalastettavista lajeista, alamitoista sekä suositeltavista saalismääristä, jolla turvataan kalastusmatkailun ekologista kestävyyttä.

5. Vapaa-ajankalastuksen yhtenäislupa-alueet, järjestelmän ja yhteistoiminnan kehittäminen

Yhtenäislupa-alueella tarkoitetaan pinta-alaltaan isoa vesialuetta, johon eri vesialueiden omistajat ovat keskinäisellä sopimuksella muodostaneet lupa-alueen, jossa vapaa-ajankalastaja voi yhdellä luvalla kalastaa esimerkiksi useampaa vapaa käyttäen kaikkien sopimuksen osakkaisen alueella. Yhtenäisluvat helpottavat vapaa-ajankalastajien kalastusta ja luvan hankintaa erityisesti vesistöalueilla, joilla on useita eri vesialueiden omistajia.

Järvisseudun kalatalousalueella yhtenäislupa uisteluun on käytössä Lappajärvellä. Lupaa myy Järvisseudun kalatalousalue, lupa on henkilökohtainen, käsittää koko järviolueen ja lupa oikeuttaa uisteluun enintään kahdeksalla vavalla. Lappajärven uistelun yhteisluvalla on pitkät perinteet, ja uistelun yhteislupa-alueen ovat eri toimijat olleet tyytyväisiä. Yhteislupaa on myyty vuosittain noin 150–200 uistelijalle (kuva 1). Pääasiallisesti uisteluluvan hankkivat vetouistelijat, jotka tavoittelevat Lappajärvestä saaliiksi kuhaa tai lohikaloja. Evijärvellä on myös käytössä Evijärven kalastusseura ry:n myymä yhteislupa, jossa yhdellä luvalla voi kalastaa viiden eri osakaskunnan omistamilla vesialueilla.

5.1 Yhtenäislupa-aluejärjestelmän kehittäminen

Yhtenäisluvilla on mahdollista edistää ja kehittää vapaa-ajankalastuksen toteutumista, tehostaa alueen kalastusmahdollisuuksien viestintää ja markkinointia sekä lisätä lupatuloja alueelle. Osaltaan yhtenäisluvan kautta lisääntyvä vapaa-ajankalastus tuo lisätuloja myös alueen muille palveluntarjoajille. Kalastusmahdollisuuksien markkinoinnin lisäksi keskeistä on myös kalastuslupien helppo hankinta verkkopalvelun tai mobiilisovelluksen kautta. Evijärveä ja Lappajärveä lukuun ottamatta Järviseudun kalatalousalueen muilla järvi- tai virtavesialueilla ei ole käytössä yhteislupaa. Osittain yhteisluvan puuttumista selittää erilliset järvi- tai virtavesialueiden omistajien välillä.

Suunnittelukauden aikana kalatalousalue jakaa tietoa vesialueiden omistajille yhtenäislupa-alueen eduista, edellytyksistä ja periaatteista. Lisäksi kalatalousalue selvittää vesialueiden omistajien kiinnostusta vapaa-ajan kalastuksen yhtenäislupa-alueen kehittämiseen. Yhteislupia tulisi kehittää esimerkiksi siten, että yhteisluvalla voisi kalastaa myös talviaikaan useammalla täkyongintavavalla.

5.2 Yhteistoiminnan kehittäminen kalatalousalueella

Järviseudun kalatalousalueella on useita osakaskuntia, joiden koko ja toiminta poikkeavat suuresti toisistaan. Pääasiassa kaikki osakaskunnat ovat kuitenkin järjestäytyneitä. Poikkeuksen tekee Iruunjärvi, jonka alueella olevia osakaskuntia kannustetaan järjestäytymään kalastuksen ja siihen liittyvän lupamyynnin järjestämiseksi. Lisäksi Iruunjärvessä on myös Metsähallituksen omistuksessa olevaa vesialuetta, jonka kanssa tulisi neuvotella mahdollisen yhteislupa-alueen perustamisesta Iruunjärvessä.

Tavoitteena on lisätä alueella kalatalousalueen ja osakaskuntien välistä yhteistoimintaa. Kasvavan yhteistoiminnan kautta on mahdollista edistää tässä suunnitelmassa esitettyjen toimenpiteiden tarkoituksenmukaista toteuttamista, kuten lisätä aktiivista kalavesien hoitoa, kalastusta ja valvontaa. On tärkeää, että kalatalousalueella on tiedossa osakaskuntien yhteystiedot, joka mahdollistaa yhteydenpidon. Tavoitteena on, että kaikilta osakaskunnilta kerätään kalastuslain 84 §:n mukaisten tietojen lisäksi sähköpostiosoitteet joustavan tiedonkulun edistämiseksi.

Useat tässä suunnitelmassa esitetyt kalataloudelliset toimenpiteet edellyttävät kalatalousalueen lisäksi myös vesialueiden omistajien tai osakaskuntien aktiivista osallistumista, niin suunnittelu- kuin toteuttamisvaiheessa. Osakaskuntien aktiivinen osallistuminen luo osaltaan edellytyksiä toimien kohdentamisesta kyseisen osakaskuntien alueille. Osakaskuntien lisäksi alueella toimii useita aktiivisia kalastusseuroja kaikissa kunnissa. Kalastusseurat ovat aktiivisia kalastuskilpailujen järjestäjiä ympäri vuoden niin onki-, pilkki-, jigikalastuksessa sekä veto- ja soutu-uistelussa. Kilpailujen lisäksi kalastusseurat ovat aktiivisia nuorisotoiminnassa sekä toimivat aktiivisesti yhteistyössä muiden toimijoiden kanssa.

Kalatalousalueen keskeisenä tehtävänä on kalavarojen kestävän käytön ja hoidon suunnittelu alueella. Tehtävän kokonaisvaltainen toteuttaminen edellyttää, että kalatalousalue on kutsuttuna ja osallisena erilaisissa alueen työryhmissä, jotka koskettavat vesialueiden hoitoa tai vaikuttavat kalavarojen

hyödyntämistä. Tavoitteena on myös, että kalatalousalue on mukana jo kalatalouteen vaikuttavien toimien suunnittelussa.

Kalataloudellisten toimien sekä niiden vaikuttavuuden ja tietoisuuden edistämiseksi lisätään yhteistyötä osakaskuntien lisäksi kuntien, kalatalouteen liittyvien yhdistysten sekä kalatalouden tutkijoiden välillä. Yhteistyön syventämiseksi kalatalousalue järjestää seminaareja ja koulutustilaisuuksia sekä on aktiivinen osallistuja eri organisaatioiden tilaisuuksissa.

6. Kalakantojen ja kalastuksen tavoitetilat sekä toimenpiteet

6.1 Päätaavoite kalatalousalueen tavoitetilaksi

Järviseudun kalatalousalueen vesistöissä luontaisesti esiintyvien kalalajien kannat säilyvät elinvoimaisina. Kalastuksen kohteena olevien tärkeimpien kalalajien, ahvenen, kuhan ja hauen lisääntyminen perustuu luonnonvaraiseen lisääntymiseen. Järvitaimen-, järvilohi-, siika- ja harjuskannat säilyvät nykyisissä vesistöissä ja hoitotoimenpiteillä edistetään lajien säilymistä, lisääntymistä ja mahdollisesti levittäytymistä. Kokonaisuutena kalatalousalueen eri vesistöjen kalakantoja hyödynnetään ekologisesti, taloudellisesti ja sosiaalisesti kestävästi. Kalakantojen hoidossa turvataan kalavarojen kestävä ja monipuolinen tuotto, kalakantojen luontainen elinkierto sekä kalavarojen ja muun vesiluonnon monimuotoisuus ja suojelu.

Yleisesti ekologisella kestävyydellä tarkoitetaan biologisen monimuotoisuuden ja ekosysteemien toimivuuden säilyttämistä. Kalastuksen ekologinen kestävyys ei luo uhkaa lajien tai kantojen häviämislle, muuta perinnöllisiä ominaisuuksia, vaaranna kalakantojen tuottoa tai heikennä muun luonnon monimuotoisuutta. Osaltaan ekologista kestävyyttä turvataan kalakantojen hoidon toimenpiteillä. Kalakantojen hyödyntämisen tulee olla myös taloudellisesti kestävä, niin vesialueiden omistajille, kalastajille kuin kalatalousyrittäjille. Toisin sanoen kalataloustoiminta tuottaa enemmän taloudellista tuottoa kuin ovat toiminnan kulut. Kalastuksen sosiaalisella kestävyydellä halutaan turvata kalatalouden tuomat hyvinvointivaikutukset nykyisille ja tuleville sukupolville. Hyvinvointivaikutukset kohdistuvat kalatalousalueella erityisesti paikallisille ihmisille, kaupallisille kalastajille, virkistyskalastajille, kalastusmatkailulle ja laajalle yhdistysjoukolle.

Esitetty päätaavoite saavutetaan laajalla toimenpiteiden kokonaisuudella, jotka on esitetty tämän suunnitelman eri osien toimenpiteinä.

6.2 Tavoitteet ja toimenpiteet Lappajärven kalakantojen hoidolle ja kalastukselle

Lappajärvi on pinta-alaltaan Etelä-Pohjanmaan suurin järvi, jolla on suuri kalataloudellinen merkitys. Lappajärvi tunnetaan kalaisana ja houkuttelevana vapaa-ajan kalastuskohteena. Kalastukselle Lappajärven merkittävimmät kalat ovat ahven, hauki, kuha, made ja siika. Vapaa-ajankalastukselle tärkeitä lajeja ovat myös muikku, järvitaimen ja järvilohi.

Lappajärven kalastonhoidon päätavoitteena on, että järvessä luontaisesti esiintyvät kalalajit säilyvät elinvoimaisina ja lisääntyvät luontaisesti. Kaikkien kalalajien kannat säilyvät kalastettavina, tuottaen hyvinvointia niin kaupallisille kalastajille kuin vapaa-ajankalastajille.

Kuha on kalataloudellisesti Lappajärven merkittävin laji, erityisesti kaupalliselle kalastukselle. Kuhakannan hoidon tavoitteena on turvata kestävä kuhan kalastus ja kasvattaa kuhakannan keskikokoa nykyisestä sekä edistää lajin luontaista lisääntymistä. Tehtyjen selvitysten mukaan kuha kasvaa Lappajärvessä hyvin (Puranen & Paloniemi 2015, Teppo ym. 2010) ja siten tavoitteena on hyödyntää kuhan kasvupotentiaalia.

Kuhan alamitta on nykyisellään Lappajärvessä 42 cm, jonka kuha saavuttaa arvion mukaan 5–6 vuoden iässä. Kuhan sukukypsyys on ikäriippuvaista siten, että koiraat tulevat sukukypsiksi tyypillisesti 4-vuoden ja naaraat 5–6 vuoden ikäisinä. Lappajärvellä naaraat tulevat sukukypsiksi vasta noin 450–500 mm pituisina. Tehdyn selvityksen mukaan kuhien pituus 4-vuoden ikäisinä on hieman alle 400 mm ja 5-vuoden ikäisinä lähelle 450 mm (Puranen & Paloniemi 2015).

Verkkojen silmäkoolla on vaikutus saaliskuhien kokoon. Tehtyjen selvitysten mukaan (Kuikka ym. 2002) verkon 50 mm solmuvälillä suurin pyyntiteho kohdistuu 45 cm kuhaan ja vastaavasti 55 mm solmuvälillä 48 cm pituisiin kuhiin. Yleisesti, ekologisen kestävyuden mittarina pidetään kuhan pyynnin tapahtumista vähintään vuoden sukukypsyyden saavuttamisen jälkeen.

Lappajärvessä verkkokalastus on merkittävin kuhan pyyntimuoto ja pyynti tapahtuu pääasiallisesti solmuväliltään 50 mm verkoilla. Tämän seurauksena todennäköisesti valtaosa kuhista pyydetään ennen kuin kalat ehtivät saavuttaa ensimmäistä sukukypsyyssikää. Kuhan keskikoon kasvua tulisi edistää kasvattamalla nykyistä verkkojen 50 mm solmuväliä 55 mm solmuväliin neljän vuoden siirtymäajalla (vuoden 2026 alusta). Siirtyminen solmuväliltään 55 mm verkkoihin säästää alamittaiset kuhat ja kasvattaa kutevien kalojen määrää. Toimenpiteellä turvataan osaltaan myös sitä, että kutukanta ei ole vain yhden vuosiluokan varassa.

Kuhan kasvupotentiaalin ja lisääntymisen turvaamiseksi on tarpeellista nostaa myös kuhan alamittaa, jolloin verkkokalastajien lisäksi esimerkiksi jigi-, vetouistel- ja rysäkalastuksessa tuetaan asetettuja kuhakannan hoitotavoitteita. Lappajärveen esitetään säädettäväksi kuhalle 45 cm alamitta.

Alamitan lisäksi suositukseen otetaan käyttöön kuhalle ylämitta. Vapautettavaksi suositellaan elävien yli 70 cm pituisten kuhien vapauttamista. Suositus suurten kuhien vapauttamisesta edistää kuhakannan hoitoa, nopeasti kasvavan kuhakannan perimän yleistymistä sekä elämysarvoja.

Kuhan lisääntymistä edistetään myös tarpeellisilla kutualuerauhoituksilla. Vuodesta 2019 lähtien on ollut rauhoitettuna merkittävä kuhien lisääntymisalue Pihlajasaaren ympäristössä. Alueella on kaikki kalastus ollut kiellettyä ELY-keskuksen päätöksellä 1.6–31.7 välisenä aikana. Pihlajasaaren alueen rauhoitusta on edelleen syytä jatkaa. Ajankohta tulisi kohdentaa erityisesti kuhan kudun keskeisimmälle ajanjaksolle 15. toukokuuta–15. heinäkuuta.

Lappajärvellä tulee tehdä selvitys kuhan tärkeimmistä lisääntymisalueista. Toistaiseksi alueista ei ole selvityksiä tehty. Selvitys tulee toteuttaa oletetuimmilla kuhan lisääntymisalueilla alueilla eri puolilla järveä. Selvityksen jälkeen kalatalousalueen tulee harkita ja tarvittaessa esittää tärkeimpien lisääntymisalueiden tarkoituksenmukaista rauhoittamista.

Ahven ja haukikannan hoidon tavoitteena on säilyttää nykyinen tila. Kannan säilymistä tuetaan säilyttämällä ja ennallistamalla lajeille tärkeitä kutualueita. Osaltaan ruoppauksilla on heikennetty olevassa olevia kutualueita muun virkistyskäytön tarpeisiin. Hauen ja ahvenen kutualueiden säilyminen tulee huomioida tulevaisuudessa ruoppaussuunnitelmissa.

Lappajärvellä on umpeenkasvaneita tai voimakkaasti kasvillisuuden peittämiä lahdenpohjukoita ja jokisuistoja. Rehevöitymisen seurauksena näiden alueiden merkitys ahvenen ja hauen lisääntymisalueina on heikentynyt. Tärkeille kutualueille tulee tehdä suunnitelma ja sen mukainen kunnostus kutualueiden ennallistamiseksi.

Siika lisääntyy vähäisissä määrin luontaisesti Lappajärvessä, mutta kalastajien saalista koskevista selvityksistä istutuskalat ovat muodostaneet valtaosan saaliista. Viimeisen parin vuosikymmenen aikana kalastajien siikasaalis on pienentynyt, vastaavasti kuha saalis kasvanut. Vastaava kehitys on tapahtunut monissa muissakin järvissä Suomessa, eikä syytä kehitykselle toistaiseksi tunneta. Tavoitteena on yhdessä tutkimuksen kanssa selvittää syitä siikakannan heikentymiselle sekä löytää toimivia ratkaisuja kannan ja kalastussaaliin elvyttämiseksi.

Järvilohi- ja järvitaimenkanta ovat lähes kokonaisuudessaan istutustoiminnan varassa. Tavoitteena on edistää lajien esiintymistä järvessä ja sen myötä olla kuhan ohella merkittävä vetovoimatekijä kalastusmatkailulle. Järvilohi- ja järvitaimenkantaa ylläpidetään vuosittaisilla istutuksilla, mutta edistetään myös luontaista lisääntymistä järveen yhteydessä olevissa virtavesissä.

Lappajärven harjuskantaa on tuettu istutuksilla viime vuosikymmenen aikana. Toistaiseksi laji esiintyy harvalukuisena. Lajin istuttamisen jatkamista arvioidaan lähitulevaisuudessa uudelleen.

Lappajärvessä on tarkoituksenmukaista tehdä ajoittain selvityksiä eri kalalajien kasvunopeudesta, lisääntymisestä ja elinympäristön käytöstä. Erityisesti kuhan kasvunopeutta ja kasvunopeuden säilymistä tulee seurata. Elinympäristön käytön selvittämisessä tulisi hyödyntää telemetriaan perustuvia menetelmiä.

Särki ja lahna ovat runsaslukuisia lajeja Lappajärvessä. Lahnaan kohdistuva kalastus on nykyisellään pientä ja tavoitteena on kalastuksen kohdistuminen nykyistä voimakkaammin lahnaa. Tämä osaltaan edellyttää lahnan kysynnän kasvua kaupallisessa kalastuksessa. Särkeä kalastetaan nykyisellään kaupallisten kalastajien toimesta. Särjen keskikoon pienentyessä oletettavasti särkien määrä on kasvanut. Tavoitteena on edelleen ylläpitää särkeen kohdistuvaa kalastusta sekä markkinoiden syntyessä luoda lahnaan kohdistuvaa kaupallista kalastusta.

Kuore ja muikku ovat merkittävimmät ulappalajit Lappajärvellä. Muikkukannassa tapahtuu lajille tyypillisiä voimakkaita kannanvaihteluita. Muikku on kuhan ohella Suomen tärkein saaliskala sekä määrältään että arvoltaan. Saalistietojen mukaan muikkukantaan kohdistuva kalastus on kuitenkin pientä Lappajärvessä. Todennäköisesti muikkuun kohdistuvaa kalastusta olisi Lappajärvessä mahdollista lisätä.

Kuoreen kannantilasta tai muikun ja kuoreen suhteellisista osuuksista ei ole tietoa käytettävissä. Lappajärvessä ei juurikaan ole kuoreeseen kohdistuvaa kalastusta. Kuoreen raaka-aine arvo on ollut niin pieni, ettei kuoreen kalastus ole kattanut kuluja. Tavoitteena on suunnittelukauden aikana lisätä kaupallista kuoreen kalastusta, mutta se edellyttää markkinatilanteen muutosta, johon paikallisesti on vaikea vaikuttaa.

Kalastuslain 48 §:n mukaan pyydykset on merkittävä niin, että ne ovat selvästi muiden vesillä liikkuvien havaittavissa. Yksittäisen verkkojadan pituutta ei ole kalastuslainsäädännöllä rajattu kaupallisessa kalastuksessa. Vapaa-ajankalastuksessa verkkojadan pituus kuitenkin rajautuu enintään 240 metriin, joka on vapaa-ajankalastajan enimmäisverkkopituus pyynti- tai venekuntaa kohden.

Kalastuksen koneellistumisen ja tehokkuuden lisäämisen kautta yksittäisen verkkojadan pituudet ovat Lappajärvellä kasvaneet. Pitkät yksittäiset verkkojadat lisäävät kalastuksen tehokkuutta, mutta samaan aikaan tuovat merkittävää haittaa toisille verkkokalastajille sekä vetouistelijoille. Haitta muodostuu siitä, etteivät vesillä liikkujat pysty havaitsemaan kaukana olevia merkkilippuja ja siten päättelemään verkkojadan suuntaan tai sijaintia. Tästä syystä on tarkoituksenmukaista rajata Lappajärvellä yksittäisen verkkojadan enimmäispituudeksi 240 metriä.

Nykyisin säännöstelyn velvoiteistutuksina Lappajärveen istutetaan vuosittain 180 000 kappaletta siian 1-kesäisiä poikasia sekä 3 000 kappaletta taimenen 2-vuotiaita poikasia. Lisäksi Savonjokeen istutetaan vuosittain 3000 kappaletta taimenen 1-vuotiaita poikasia. Tarkoituksenmukaista olisi muuttaa Savonjokeen tehtäviä istutuksia siten, että poikaset istutettaisiin vastakuoriutuneina tai osittain jopa mätinä. Lisäksi Lappajärveen istutettaville taimenille ja järvilohille tulisi tehdä määrävlein merkintätutkimuksia kasvunopeuden ja elinympäristöjen selvittämiseksi.

LAPPAJÄRVEN KALAKANTOJEN HOIDON JA KALASTUKSEN TOIMENPITEET:

Lappajärnessä rajoitetaan solmuväliltään alle 55 mm verkkojen käyttöä yli 4 metrin syvyisessä vedessä, lukuun ottamatta kohoilla pintaveteen ankkuroituja muikkuverkoja vuoden 2026 alusta lähtien.

Kuhan alamitta nostetaan 45 cm pituuteen vuoden 2026 alusta lähtien.

Kalastuksessa suositellaan vapautettavan elävät yli 70 cm pituiset kuhat.

Lappajärnessä Pihlajasaaren ympäristön vesialue rauhoitetaan kuhan tärkeänä kutualueena kaikelta kalastukselta toukokuun 15. päivästä heinäkuun 15. päivään.

Tehdään selvitys kuhan lisääntymisalueista.

Yksittäisen verkkojadan enimmäispituudeksi tulisi säätää 240 metriä.

Selvitetään vesistöjen muita tärkeitä kutualueita ja tarvittaessa tehdään esityksiä tarvittavista säätelytoimenpiteistä.

Edistetään tärkeiden hauen ja ahvenen kutualueiden säilymistä ja ennallistamista.

Toteutetaan selvityksiä eri kalalajien kasvunopeuden, lisääntymisen tai elinympäristön käytön selvittämiseksi.

Kalatalousalue tekee tarvittaessa ELY-keskukselle aloitteen säännöstelyn velvoiteistusohjelman sisällön muuttamisesta tarkoituksenmukaiseksi.

6.3 Tavoitteet ja toimenpiteet muiden järvien kalakantojen hoidolle ja kalastukselle

Järvisuudun kalatalousalueella on useita Lappajärveä pienempiä järviä, kuten Evijärvi, Kerttuanjärvi, Haapajärvi, Purmojärvi, Palojärvi, Lappisenjärvi, Sääksjärvi, Alajärvi, Iruunjärvi, Kaartusjärvi, Ojajärvi, Paalijärvi ja Iso-Räyrinki. Kaikilla järvillä on merkitystä vapaa-ajan kalastuskohteena erityisesti paikallisille ihmisille.

Osassa järviä, kuten esimerkiksi Evijärnessä, Purmojärnessä, Sääksjärnessä ja Haapajärnessä kalakanta on särkikalapainotteinen. Tavoitteena on muuttaa järvien kalalajirakennetta särkikaloista petokalavoittoiseksi. Järvillä toteutetaan hoitokalastusta kalaston muuttamiseksi yhteistyössä paikallisten toimijoiden, osakaskuntien ja kalatalousalueen toteuttamana. Tavoitteellisen toiminnan toteuttamiseksi hoitokalastukselle luodaan toteuttamissuunnitelma järvikohtaisesti, jonka mukaisesti kalastusta tehdään.

Tavoitteena on myös hyödyntää hoitokalastuksen yhteydessä pyydetty särkikalasaalis mahdollisimman tehokkaasti, ensisijaisesti ihmisravinnoksi, toissijaisesti eläintuotannon rehuksi. Osassa järviä, kuten esimerkiksi Kerttuanjärven kalakannan rakennetta ja tarvittaessa hoitokalastuksen toteuttamista tulee selvittää.

Osassa järviä tavoitteena on vahvistaa olemassa olevaa kalakantaa istutuksilla, ja siten auttaa kalakantojen luontaista lisääntymistä. Mahdollisia tuki-istutuksia saattaisi olla tarve tehdä esimerkiksi Alajärvässä, Evijärvässä, Purmojärvässä, Lappisenjärvässä ja Korttesjärvässä. Istutuksia toteutetaan osakaskuntien ja kalatalousalueen yhteistyönä.

Useissa pienemmissä järvissä on ongelmana vesistön voimakas rehevöityminen, joka johtuu muun muassa ulkoisesta kuormituksesta. Rehevöitymisen ehkäisemiseksi järvillä on tarkoituksenmukaista toteuttaa valuma-alueella tehtäviä toimia (kts. 6.9 Järvielinympäristöjen hoidon tavoitteet ja toimenpiteet).

EVIJÄRVEN, ALAJÄRVEN, PURMOJÄRVEN SEKÄ MUIDEN PIENEMPIEN JÄRVIEN HOIDON TOIMENPITEET:

Hoitokalastusta toteutetaan suunnitelmallisesti särkikalakannan pienentämiseksi.

Elinympäristöolosuhteiltaan otollisiin järviin toteutetaan tarkoituksen mukaisia kuhan ja siian istutuksia.

Kalatalousalue yhdessä muiden toimijoiden kanssa edistää rehevöityneiden vesistöjen kunnostusta.

6.4 Tavoitteet ja toimenpiteet virtavesien kalakantojen hoidolle ja kalastukselle

Järvisuudun kalatalousalueen merkittävimmät vaelluskalapitoiset virtavedet sijoittuvat pääosin kalatalousalueemme 'keskusjärven' eli Lappajärven yläpuolisille alueille eli ne ovat koko Ähtävänjoen valuma-alueen ylimpiä latvavesistöjä. Vaelluskalojen osalta merkittäviä tiedossa olevia virtavesiä kalatalousalueellamme ovat lähinnä Savonjoen, Poikkijoen, sekä Orasenjoen, Kuninkaanjoen sekä Lohijoen vesistöt sivuhaaroineen. Muitakin kalatalousalueemme virtavesiä, esimerkiksi Porasenjokea ja Raisjokea, voidaan pitää kalaston ja rapujen mahdollisina elinympäristöinä, mutta tietoja on niukasti – tai niitä ei ole lainkaan.

Virtavesissämme elää muun muassa taimenta (EN), harjusta (VU) ja jokirapua (EN) ja pikkunahkiaista. Jokirapu kuuluu EU:n luontodirektiivin liitteen V lajeihin ja pikkunahkiainen luontodirektiivin liitteen II lajeihin. Taimenen (EN) ensisijainen elinympäristö on joet ja pikkunahkiaisen ensisijainen elinympäristö on purot ja norot. Jokiravun (EN) ensisijaisiksi elinympäristöiksi mainitaan järvet ja lammet, sekä muiksi elinympäristöiksi purot sekä norot ja yleisesti kalkkivaikutteiset vedet. Ähtävänjoessa elää myös erittäin uhanalainen (EN) jokihelmisimpukka, joka kuuluu muiden asetusten ohella EU:n luontodirektiivin liitteen II ja IV lajeihin. Jokihelmisimpukan ensisijainen elinympäristö on joet. (Punainen kirja 2019.)

Virtavesityyppien uhanalaistumiseen mainitaan vaikuttavan etenkin maa- ja metsätalouden, sekä vesi- ja rantarakentamisen intensiivisyys (Lutu 2018). Esimerkiksi taimenen ja jokihelmisimpukan uhanalaisuuteen johtaneet syyt ovat vesirakentaminen, ojitus ja turpeenotto sekä kemialliset haittavaikutukset.

Tulevaisuuden uhkatekijöiksi mainitaan muiden tekijöiden ohella niin ikään samat edellä mainitut tekijät, sekä taimenen ohella myös metsien uudistamis- ja hoitotoimet (Punainen kirja 2019).

Konkreettiset havainnot kalatalousalueemme virtavesien varsilta, tukee sitä, että mainitut uhat ovat todellisuutta ja vakavasti otettavia. Pelto, metsä ja suo-ojituksen määrä on paikoin erittäin runsas ja eriasteinen rantarakentaminen (kuten ojitus ja pellot) on monin paikoin toteutettu suoraan virtaveteen asti, ilman minkäänlaista puskurivyöhykettä, tai saostusaltaita. Ilmaston mahdollisen lämpenemisen näkökulmasta virtavesiemme kemiallisen ja ekologisen tilan pitäminen vähintään nykyisellä – pääosin hyvällä tasolla, olisi ehdoton vähimmäistavoite.

Järviseudun kalatalousalueella on useita pienempiä virtavesiä, joiden kalastosta ja – tai rapukantojen tilasta ei ole mitään tietoja, esimerkiksi Raisjoki. Näistä vesistöistä pyritään hankkimaan lisätietoja.

Tutkittuun tietoon ja käytännön paikallistuntemukseen pohjautuen Järviseudun kalatalousalue pitää kaikin puolin kohtuullisena ja etenkin perusteltuna vähimmäistavoitteena sitä, että ainakaan merkittävien virtavesikohteiden kuormituksen ja rakentamisen lisäämistä ei tulisi sallia sellaisissa mittakaavoissa, että toimista aiheutuisi merkittäviä suoria tai epäsuoria vaikutuksia edellä mainittuihin virtavesiin.

Osallistutaan ja tuetaan Ähtävänjoen vesistöreitin suunnittelutyötä lohikalojen elinkierron edistämiseksi sekä kartoitetaan kalatalousalueemme virtavesien vaellusesteiden määrä ja nykytila. Mahdollisten vaellusesteiden kohdalla selvitetään maanomistajuus ja pyritään löytämään yhteistä näkemystä ja perusteita vaellusesteiden purkamiseksi. Osallistutaan itse purkutyöprosesseihin mahdollisuuksien mukaan asiantuntija-apuna, avustamalla taloudellisesti tai esimerkiksi talkootyönä konkreettisesti.

Lähes kaikkia alueemme isompia virtavesiä on perattu puiden uittamisen aikoihin. Kilpisen (2002, 70) mukaan jokien perkaamisen johdosta veden virtaus keskittyy uoman syvimpään osaan, jolloin virtakutuisten kalojen käytössä on huomattavasti vähemmän suojapaikkoja, virtausnopeudet ovat muuttuneet epäedullisiksi ja niin kutualueet, kuin eri ikäisten poikasten suojaisat elinalueet ovat saattaneet kadota, liettyä tai huuhtoutua syvänteisiin. Erityisen vahingollista jokien perkaaminen on ollut taimenelle, mutta myös siika, harjus, lohi ja jokirapu ovat kärsineet. Näiltä osin pyritään pitkän tähtäimen suunnitelmana kartoittamaan, olisiko alueemme arvokkaimpien virtavesikohteiden osalta mahdollisuuksia ennallistamis- ja kunnostustoimiin, sekä selvitetään rahoituskanavia toimenpiteisiin.

Virtavesissämme toteutetaan lohikalojen (pienpoikas)istutuksia erillisen ja harkitun istutussuunnitelman mukaisesti. Toteutetaan alueen virtavesien taimenista DNA-selvitys, sekä edistetään säännöstelyn velvoiteistutusohjelman sisällön ohjaamista tarkoituksenmukaiseksi. Kilpisen (2002, 90, 98) mukaan kalojen istuttaminen luonnonvesiin ei saa olla itsetarkoitus. Aina olisi parempi ylläpitää ja parantaa kalojen luonnollista lisääntymistä ja sen edellytyksiä. Myös kalastus tulee järjestää niin, että luonnonkalojen riittävä lisääntyminen on turvattu. Näistäkin näkökulmista voidaan todeta, että kalatalousalueen virtavesistä löytyy ennallistamis- ja kunnostamistarpeita.

Kalastuksen toteuttamisessa tulee huolehtia virtakutuisten kalojen esteettömästä pääsystä järvestä virtavesiin. Esteettömän kulun edistämiseksi suositellaan, ettei jokisuilla kalastettaisi verkoilla tai muilla kiinteillä pyydyksillä siten, että ne haittaavat kalojen kulkua järven ja virtaveden välillä.

VIRTAVESIEN HOIDON TOIMENPITEET:

Kalataloudellisesti merkittävimpien virtavesien elinympäristöjen tilaa ei tule heikentää valuma-alueelta tulevalla kuormituksella tai rakentamisella.

Osallistutaan ja tuetaan Ähtävänjoen vesistöreitin suunnittelutyötä lohikalojen elinkierron edistämiseksi.

Kartoitetaan kalatalousalueen virtavesien vaellusesteiden määrä ja nykytila.

Vaellusesteiden kohdalla selvitetään maanomistajuus ja pyritään löytämään yhteistä näkemystä ja perusteita vaellusesteiden purkamiseksi sekä tuetaan purkutyöprosessia.

Kartoitetaan alueemme arvokkaimpien virtavesikohteiden osalta mahdollisuuksia ennallistamis- ja kunnostustoimiin, sekä selvitetään rahoituskanavia toimenpiteisiin.

Toteutetaan lohikalojen istutuksia erillisen istutussuunnitelman mukaisesti.

Toteutetaan alueen virtavesien taimenista DNA-selvitys.

Toteutetaan tarvittaessa merkintätutkimuksia lohikalojen elinkierron ja vaellusten selvittämiseksi.

Toteutetaan tiedotusta kestävä kalatalouden edistämiseksi ja pohditaan erilaisten asiantuntijaseminaareiden järjestämisen tarvetta, joista esimerkiksi virtavesialueiden maanomistajat saisivat mielenkiintoista paikallistietoa ja ehkä näiden tietoiskujen kautta virtavesien arvostuskin nousisi.

6.5 Suunnitelma kalatalousalueelle tehtävistä istutuksista

Kalojen istuttaminen on sallittu ainoastaan, jos kyseessä olevan lajin tai kannan istuttaminen kohdevesistöön sisältyy kalatalousalueen käyttö- ja hoitosuunnitelmaan (kalastuslaki 74 §).

Taulukossa 3 on esitetty vesistöalueilla istutuksissa käytettävät kannat eri kalalajeittain. Kalatalousalueen käyttö- ja hoitosuunnitelmassa määrittämättömien lajien ja niiden kantojen istutukseen on saatava elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen lupa. Lupa voidaan myöntää, jos istutus ei vaikeuta kalatalousalueen käyttö- ja hoitosuunnitelman tavoitteiden toteuttamista eikä vaaranna kohdevesistön kalatai rapukannan elinvoimaisena säilymistä taikka luonnon monimuotoisuutta.

Virtavesiin tehtävissä taimenistutuksissa pyritään ensisijaisesti käyttämään paikallisia kantoja, jos niitä vain on saatavissa. Muissa vesistöissä käytetään aikaisemmin käytettyjä kantoja. Rapuistutuksissa on erityisesti varmistettava oikeasta lajista ennen istutusta, sillä täpläravun istuttaminen on kokonaan kielletty.

Taulukko 3. Ähtävänjoen, Purmonjoen ja Kruunupyynjoen vesistöalueilla istutuksissa käytettävät kannat lajeittain.

Laji	Käytettävät kannat	Lisätieto
Kuha	Pyhäjärvi (Tre), Längelmävesi, Lannevesi	
Planktonsiika	Rautalammen reitti, Koitajoki	
Järvitaimen	paikallinen kanta/ Rautalammen reitti	Virtavesiin ensisijaisesti mätinä tai pienpoikasina
Järvilohi	Vuoksi	Lappajärveen
Harjus	Kitkajärvi/ Iijoki	
Ankerias	Eurooppalainen	
Kirjolohi		Vakiintuneisiin istutuskohteisiin
Karppi		Onkikohteisiin
Jokirapu	Terve jokirapukanta	Sovittava ELY-keskuksen kanssa
Muut lajit		Sovittava ELY-keskuksen kanssa

6.6 Kaupallisen kalastuksen tavoitteet ja toimenpiteet

Tämän käyttö- ja hoitosuunnitelman yksi keskeisimpiä tavoitteita on kestävästi lisätä kotimaisen kalan saatavuutta kuluttajilla edistämällä kaupallisen kalastuksen toimintaedellytyksiä. Kaupallinen kalastus on toimintaa, jossa kalaa pyydetään myyntitarkoituksessa tai jossa pyydetyt kalat tai osa niistä myydään. Kaupallinen kalastaja voi olla kokopäivätoiminen ammattikalastaja tai toisaalta myös kalastaja, joka kalastaa yli 240 metriä suuremmalla verkkomäärällä. Kaupalliseksi kalastajaksi voi rekisteröityä kuka tahansa kalastaja. Kaupalliset kalastajat luokitellaan kahteen ryhmään. I-luokan kalastajia ovat ne kalastajat, joiden kalanmyynnin vuotuinen liikevaihto ylittää 10 000 euroa. Vastaavasti II-luokan kalastajia ovat kaikki muut kaupalliset kalastajat.

Nykyisin Järviseudun kalatalousalueelle kaupallista kalastusta on pääasiassa Lappajärvellä, mutta myös pienimuotoisesti Alajärvellä. Vuonna 2020 Lappajärvellä on ollut I-luokan kaupallisia kalastajia 9 ja II-luokan kalastajia 45. Lappajärvellä kaupalliset kalastajat ovat vuosina 2017–2020 saaneet keskimäärin 40 400 kg kuhaa, 5400 kg haukea ja 4 000 kg ahventa ja 3 300 kg siikaa vuosittain saaliiksi. Kaupallisten kalastajien kivijalka on kuhan verkkokalastus, toissijaisesti hauen, ahvenen, siian, muikun ja mateen pyynti.

Keskeisenä tavoitteena on kaupallisen kalastuksen toimintaedellytyksien säilyttäminen ja kehittäminen. Kaupallinen kalastus on Lappajärvellä ollut viime vuosina kasvujohteista. Uusia kaupallisia kalastajia on tullut lisää, kalastustehokkuus on kasvanut ja siten kokonaispyyntiponnistus on kasvanut. Samaan aikaan on noussut huoli kuhakannan kalastuskestävyydestä. Kalastuksen ja saalismäärän kestävä ja joustava mitoittaminen on tärkein kuhakannan hoitokeino. Näiden mitoittaminen on tärkeää niin ekologisen kestävyden kuin kaupallisten kalastajien taloudellisen toiminnan turvaamiseksi.

Euroopan meri- ja kalatalousrahasto on rahoittanut jo pitkään kalatalousalan elinkeinojen kehittämistä paikallistasolla. Uudelle EU:n rahastokaudelle on valmisteltu uutta kalatalouden toimintaryhmää, jossa on nyt mukana ensimmäistä kertaa Etelä-Pohjanmaa ja kalatalousalueemme Leader-ryhmä. Tavoitteena on saada alkavalle toimintakaudelle alueelle toimiva toimintaryhmä. Ryhmän tavoitteena on edistää elinkeinokalataloutta alueella rahoittamalla kehittämishankkeita, jotka parantavat yritysten kilpailukykyä ja

uutta liiketoimintaa. Yhtenä keskeisenä tavoitteena alueelle perustettavalla ryhmällä on lisätä kotimaisen lähikalan osuutta kalan kulutuksessa.

Lappajärvi on mukana myös kalatalouden innovaatio-ohjelmakokonaisuuteen liittyvässä Tutkimuksen ja kalastajien välinen kumppanuus -ohjelmassa. Keskeisiä Lappajärven kalastukseen liittyviä teemoja on pohdittu kaupallisten kalastajien ja Luonnonvarakeskuksen yhteistyönä syksyllä 2021. Esiin nousseet teemat liittyvät kaupallisen kalastuksen toimintaedellytyksiin ja erityisesti kuhan kalastuskestävyyteen.

Järviseudun kalatalousalueella on tavoitteena edistää kaupallista kalastusta siten, että suunnittelukaudella alueella säilyy 5–10 I-ryhmän kaupallista kalastajaa ja 30–50 II-ryhmän kaupallista kalastajaa. Lisäksi tavoitteena on edistää vajaasti hyödynnettyjen kalalajien, muikun, särjen, lahnan ja kuoreen osuuden kasvattamista kaupallisen kalastuksen saalissa. Kalakantojen hoidolla on merkittävä rooli kaupallisen kalastuksen edellytysten säilymisessä, joihin tässä suunnitelmassa on esitetty useita toimenpiteitä. Kalakantojen hoidon lisäksi kalatalousalue edistää kalankäsittelytilojen kunnostusta sekä kalastajien koulutusta ja verkostoitumista.

Lappajärnessä on pinta-alaltaan noin 3 800 hehtaarin kokoinen valtion omistama yleisvesialue, jonka hallinnoinnista vastaa Metsähallitus. Nykyisin alueelle Metsähallitus on myöntänyt osakaskuntien hallinnoimia vesialueita suuremman määrän pyydyslupia kaupalliselle kalastukselle. Erityisesti sosiaalisen kestävyuden edistämiseksi tulee tarkastella eri alueiden pyyntiponnistusta suhteessa toisiinsa siten, että kalastuspaine säilyy Lappajärven eri osissa samassa suuruusluokassa.

KAUPALLISEN KALASTUKSEN TOIMENPITEET:

Selvitetään ekologisesti ja taloudellisesti kestävä kuhakannan kalastuksen pyyntiponnistusta Lappajärvellä.

Tuetaan kalatalousryhmän perustamista ja sen toimintaa alueella.

Tuetaan alueella olevien kalankäsittelytilojen sekä muiden rakenteiden kunnostusta.

Järjestetään kaupallisille kalastajille suunnattuja koulutus- ja verkostoitumistilaisuuksia.

Edistetään kaupallisten kalastajien toteuttamaa vähempiarvoisen kalan hoitokalastusta alueen pienemmissä järvissä.

Metsähallituksen tulee selvittää sosiaalisesti ja ekologisesti kestävä pyyntiponnistus yleisvesialueelle.

6.7 Vapaa-ajankalastuksen tavoitteet ja toimenpiteet

Vapaa-ajankalastuksella tarkoitetaan kaikkea muuta kalastusta kuin kaupallista kalastusta. Vapaa-ajankalastusta ovat esimerkiksi kotitarvemuotoinen verkko- tai katiskakalastus, vetouistelu, virvelöinti ja onginta. Järviseudun kalatalousalueen vesistöissä vapaa-ajankalastus on erityisen suosittua ja useimpien vesistöjen pääasiallinen kalastusmuoto.

Vapaa-ajankalastuksen päätavoitteena on, että alueen vesistöt säilyvät ja kehittyvät kiinnostavina kalastuskohteina sekä vapaa-ajan kalastajien määrä säilyy vähintään suunnittelukautta edeltävällä tasolla. Lisäksi tavoitteena on, että vapaa-ajankalastus tuottaa lupatuloja vesialueiden omistajille. Nykyisellään ei ole käytettävissä tarkkoja tietoja vapaa-ajankalastuksen määrästä, pois lukien Lappajärvelle vuosittain myytävät uisteluluvat. Tästä syystä vapaa-ajankalastusta arvioidaan asiantuntija-arvioiden pohjalta, ennen kuin saadaan tarkempia kalastustietoja.

Vapaa-ajankalastuksen haasteet alueella liittyvät väestön ikääntymiseen ja maaltamuuttoon, jonka seurauksena on myös mahdollista, että vapaa-ajankalastus alueella vähenee. Edellä mainitut syyt heijastuvat myös osakaskuntien ja kalasseurojen toimintoihin, joihin saattaa olla vaikea löytää aktiivisia toimijoita. Nuorisotoiminnalla sekä nuorille suunnatulla viestinnällä tavoitteena on innostaa nuoria kalastusharrastuksen pariin. Tärkeässä roolissa on esimerkiksi kalatalousalueen, kalastusseurojen tai muiden toimijoiden välinen yhteistyö koulujen kanssa.

Kalatalousalueella tulisi harkita nuorille suunnatun eräkerhotoiminnan käynnistämistä. Toiminnasta on saatu hyviä kokemuksia useilta paikkakunnilta. Eräkerhotoiminnan tavoitteena on tarjota ohjattua toimintaa luonnon ja erätaitojen parissa alueen nuorille kokoamalla monia eri tahoja yhteen toiminnan järjestämiseen. Kun toimintaa järjestää useat tahot yhdessä, toiminnan työtaakka ei muodostu yhdelle toimijalle suureksi. Kalatalousalueella potentiaalisia toiminnan järjestäjiä saattaisivat olla kalatalousalue, kalastusseurat, metsästysseurat, riistanhoitoyhdistykset, 4H-yhdistykset, partiolaiset ja muut mahdolliset toimijat.

Vapaa-ajankalastajille suunnatut tapahtumat ja koulutukset ovat kalatalousalueella olleet suuren kiinnostuksen kohteena. Tilaisuuksien tavoitteena on ollut jakaa tietoa kalakantojen tilasta, kalastuksesta sekä vesielinympäristön tilasta. Kalatalousalue järjestää ajankohtaisista aiheista koulutustilaisuuksia alueen kalastajille suunnittelukauden aikana.

Kalastuslupien helppo saatavuus osaltaan edistää vapaa-ajankalastuksen toteutumista ja samalla tuottaa lupatuloja vesialueen omistajalle. Kalastusluvut tulee olla helposti löydettävissä ja luvat tulee pystyä hankkimaan sähköisen myyntipalvelun kautta. Kalatalousalue edistää alueen vesistöjen kalastuslupien saatavuutta sekä tuetaan osakaskuntien ja Lappajärven uisteluluvan myyntiä sähköisen verkkokaupan kautta.

Kalastusharrastusta tukevat rakenteet, kuten veneenlaskupaikat, laiturit ja laavut luovat mahdollisuuksia vapaa-ajankalastuksen helppoon ja mielekkääseen toteuttamiseen sekä alentavat kynnystä kalastuksen aloittamiselle. Ikääntyneille ihmisille esteettömät ja turvalliset rakenteet saattavat mahdollista kalastusharrastuksen jatkumisen vanhuuspäiviin asti. Kalatalousalue yhdessä muiden toimijoiden kanssa kehittää vapaa-ajankalastusta palvelevia rakenteita alueelle.

Kalastuskilpailuilla on kalatalousalueella erittäin pitkät perinteet. Kilpailuja pidetään niin onki-, pilkki-, soutu- uistelu- kuin vetouistelumuotoisina. Yksittäisiä kilpailuja pidetään harvinaisempien kilpailumuotojen kautta kuten tuulastuksen, mateen pilkinnän ja jigikalastuksen osalta. Kilpailuja järjestävät alueella toimivat useat kalastusseurat. Kilpailut tuottavat hyvinvointia osallistujille, mutta samalla toimivat kalastusmahdollisuuksien markkinoinnissa laajalle osallistujajoukolle. Tavoitteena on, että alueen vesistöt säilyvät kiinnostavina kalastuskohteina monimuotoisten kalastuskilpailujen järjestämispaikkoina.

VAPAA-AJAN KALASTUKSEN TOIMENPITEET:

Edistetään alueen vesistöjen kalastuslupien saatavuutta sekä tuetaan osakaskuntien ja Lappajärven uisteluluvan myyntiä sähköisen verkkokaupan kautta.

Järjestetään ja tuetaan koulutusta sekä kalastustapahtumia alueen kalastajille.

Edistetään nuorten kalastusharrastusta vuosittaisella tapahtumalla yhteistyössä alueen koulujen ja kalastajien kanssa.

Käynnistetään eräkerhotoimintaa yhteistyössä alueen muiden toimijoiden kanssa.

Osallistutaan vapaa-ajan kalastajia palvelevien rakenteiden kehittämiseen yhdessä paikallisten toimijoiden kanssa.

6.8 Kalastusmatkailun tavoitteet ja kehittäminen

Kalastusmatkailulla tarkoitetaan sellaisten kalastajien saapumista alueelle kalastamaan, joilla ei ole alueella koti- tai vapaa-ajanasuntoa. Kalastusmatkailuun liittyy yritystoiminta, kuten opastointia, majoitus- ja ravitsemuspalveluita sekä kalastuslupien myyntiä.

Nykyisin Järvisuon kalatalousalueen kalastusmatkailijoista suurin osa on omatoimisia kalastajia, pilkkijöitä, jigikalastajia tai vetouistelijoita, jotka tulevat lähialueelta pääasiassa järville kalastamaan. Matkailijat tuottavat tuloja alueelle kalastuslupatuloina sekä jossain määrin tuloja myös majoitus- ja ravitsemuspalveluiden käytöstä.

Kalatalousalueen kunnilla on strategisina tavoitteina edistää matkailua ja erityisesti luontomatkailua. Lappajärven meteoriiikkraatteri on otettu seutukunnan matkailun yhteiseksi asiaksi ja matkailun vetonaulaksi. Alueella on potentiaalia lisätä kestävää kalastusmatkailua, niin Euroopan suurimmalla kraatterijärvellä kuin muillakin järvillä, sekä kotimaisilla että ulkomaisilla kalastusmatkailijoilla. Kalastusmatkailun myötä on mahdollista edistää kalastuksen merkitystä työllistäjä ja toimeentulon lähteenä sekä laajemmin palvelujen käytöllä tukea alueen elinkeinotoimintaa.

Tavoitteena on kasvattaa kalastusmatkailijoiden määrää alueella sekä saada alueelle kalastusopaspalveluja tuottavia yrittäjiä. Toistaiseksi kalastuksen opaspalveluita tarjoavia yrittäjiä kalatalousalueella on vähän. Kaupallisille kalastajille tehdyssä kyselyssä (2020) kalastajilla ei ollut halukkuutta lähteä tarjoamaan kalastusmatkailupalveluja.

Järvisuon kalatalousalueella on hyvät mahdollisuudet kasvattaa kalastusmatkailua ja sen merkitystä toimeentulon lähteenä paikallisille toimijoille. Todennäköisesti kalastusmatkailun kysyntä lähitulevaisuudessa on monimuotoista vapakalastusta, erityisesti kuhan ja ahvenen kalastusta. Mahdollista on myös lohikalajien ja suurikokoisten kalojen pyyntiin kohdistuva kaupallinen kalastus. Alueelta löytyy nykyisinkin kalastusmatkailijoita kiinnostavia kalastuskohteita ja lajeja sekä alueella on jo olemassa olevia rakenteita matkailijoiden käytettäväksi, kuten majoituspalveluita, hotelleja ja vuokramökkejä. Yhtenä mahdollisuutena saattaisi olla hanketoiminnan avulla edistää alueen kalastusmatkailua yhteistyönä

kalastusoppaiden ja matkailuyrittäjien yhteistyönä, monimuotoisten yhteistyöverkoston luomiseksi osana laajempaa luontomatkailukokonaisuutta.

Kalastusmatkailun edistämiseksi markkinointi ja viestintä on keskeistä. Hyvistä kalastuskohteista tieto leviää nopeasti esimerkiksi sosiaalisen median kautta kotimaisten kalastusmatkailijoiden tietoisuuteen. Tämän lisäksi tarvitaan aktiivista viestintää erityisesti kotimaisille kalastajille, mutta myös kansainvälisille kanaville. Kalastusmatkailusta hyötyvien yritysten lisäksi kuntien tulisi aktiivisesti markkinoida alueen kalastusmahdollisuuksia. Osaltaan kalatalousalue myös markkinoi kalatalousalueen omilla internetsivuilla, mutta myös kaupallisilla kalastusmatkailua edistävillä kotimaisilla ja kansainvälisillä internetsivustoilla.

KALASTUSMATKAILUN TOIMENPITEET:

Markkinoidaan alueen vapaa-ajan kalastusmahdollisuuksista omilla internetsivuilla sekä kotimaisilla ja kansainvälisillä kaupallisilla sivustoilla.

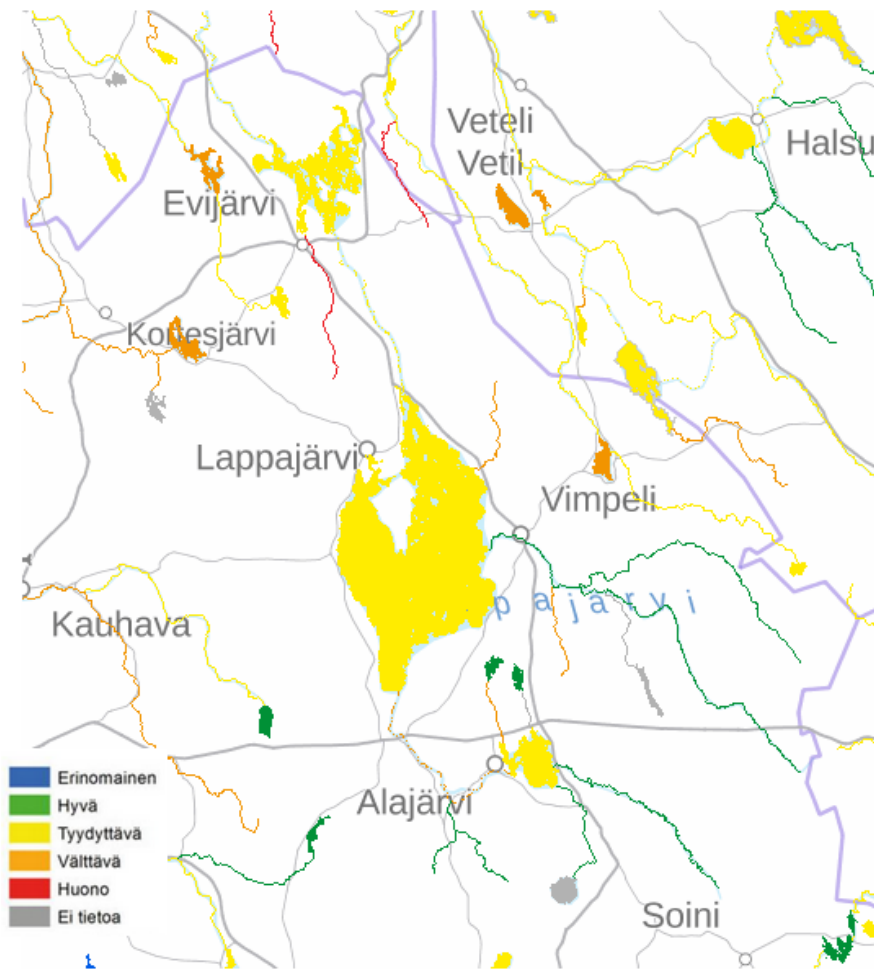
Kannustetaan kuntia markkinoimaan kalastusmahdollisuuksia osana muuta kuntien matkailumarkkinointia.

6.9 Järvielin ympäristöjen hoidon tavoitteet ja toimenpiteet

Tämän suunnitelman keskeisenä tavoitteena on kalakantojen kestävä käyttö, joka perustuu vahvasti kalojen luontaiseen lisääntymiseen. Toiseksi tavoitteena on erityisesti rehevöityneissä vesistöissä kalastorakenteen korjaukset voimakkaasti särkikalapainotteisesta kalastosta kohti kestäviä petokalakantoja. Kolmantena keskeisenä tavoitteena on kalastusmahdollisuuksien säilyttäminen ja edistäminen. Kaikkien näiden tavoitteiden toteuttaminen edellyttää myös kalojen elinympäristöolojen hoitoa, jolla parannetaan elinolosuhteita kohti sellaista tilaa, että kalaston rakenne ja kalojen lisääntyminen mahdollistuvat, eikä rehevöiminen haittaa tai estä kalastusta.

Kalatalousalueen vesistöjä heikentävät vesien ravinne päästöt, fosforin ja typen aiheuttama kuoritus sekä kiintoainekuormitus. Merkittävin kuormitus vesistöihin tulee peltoviljelyksiltä, metsätaloudesta, eläintuotantotiloilta, turkistarhoilta, turvetuotannosta ja haja-asutuksesta. Esimerkiksi Lappajärven veden fosforipitoisuus on vaihdellut viime vuosina vuosittain noin 20–30 µg/litra (Vuoksenvaara 2019). Ajanjaksolla 1980–2014 kokonaisfosforin pitoisuus on vaihdellut 20–25 µg/litra välillä. Fosforikuoritus on yli järven sietorajan. EU:n vesipuitelidirektiivin mukaan hyvä tila tulisi olla 18 µg/litra.

Kalatalousalueen järvi vesien ekologinen tila on tyydyttävä tai välttävä (kuva 9). EU:n alueella tavoitteena on saavuttaa kaikkien pintavesien osalta hyvä tila vuoteen 2027 mennessä eli jo tämän käyttö- ja hoitosuunnitelman suunnittelukauden aikana.

Kuva 9. Pinta-vesien ekologinen tila 2019. (Suomen ympäristökeskus SYKE).

Vesistöjen kuormitus aiheuttaa rehevöitymistä. Rehevöityminen vaikuttaa kalalajeihin eri tavalla. Särkikalat hyötyvät rehevöitymisestä ja veden samentumisesta, vastaavasti viileää ja kirkasta vettä vaativat lohikalat kärsivät rehevöitymisestä. Lajistomuutosten lisäksi rehevöityminen lisää levien määrää, joka voi vaikeuttaa tai jopa estää kalastuksen vesistössä.

Keskeinen tavoite on rajoittaa ravinteiden pääsyä alueen vesistöihin valuma-alueelta sekä poistaa rehevöityneistä vesistä ravinteita. Tärkein toimenpide on estää tai vähentää ravinnekuormitusta vesistöön. Tässä tärkeimpänä toimena on tunnistaa valuma-alueelta kaikki merkittävimmät kuormituslähteet ja pyrkiä eri toimilla vähentämään kuormitusta (Kilpinen 2002). Eri toimia voivat olla esimerkiksi jätevesien tehokkaampi käsittely, peltojen suojavyöhykkeet, metsäojien saostusaltaat tai laskuojien ja -jokien kosteikkorakenteet. Ravinnekuormitusta järveen saattaa tulla myös sisäisen kuormituksen kautta, jolloin esimerkiksi särkikalat pöyhivät pohjalietettä ja sieltä vapautuu lietteeseen saostuneita ravinteita veteen. Osaltaan sisäistä kuormitusta voidaan pienentää esimerkiksi särkikalakannan pienentämisellä, ruoppauksilla tai vesikasvillisuuden niitolla.

Ympäristö- ja vesitalousluvissa voidaan määrätä kalataloudellisia velvoitteita. Tällaisia velvoitteita ovat esimerkiksi istutusvelvoitteet ja tai määrätyt maksuvelvoitteet. Kalatalousalueen vesistöihin ympäristölupien ehtojen mukaisesti maksuja maksavat pääosin turvetuotannon harjoittajat ja jätevesipuhdistamot. Maksetut varat on tarkoitettu käytettäväksi toiminnasta aiheutuvien haittojen ehkäisyyn ja kompensointiin. Varoja käyttöä hallinnoi ELY-keskus. ELY-keskuksen tulee tehostaa näiden varojen käyttöä tarkoituksensa mukaisten

toimenpiteiden toteutukseen Järvisuudun kalatalousalueella yhteistyössä kalatalousalueen ja haitankärsijöitä edustavien osakaskuntien kanssa. Lisäksi ELY-keskuksen tulee tiedottaa kalatalousaluetta maksukertymän ajankohtaisesta tilanteesta.

Kokonaisuutena järvielinympäristöjen hoidon toimenpiteiden toteutukseen tarvitaan eri tahojen, niin toiminnanharjoittajien kuin julkisen sektorinkin aktiivisuutta ja toimia.

ELINYMPÄRISTÖN HOIDON TOIMENPITEET:

Annetaan neuvontaa ja ohjeistusta vesikasvillisuusniittoihin.

Tuetaan vesikasvillisuusniittoja kalatalousalueen kalustolla.

Osallistutaan muiden alueen toimijoiden kanssa valuma-alue selvitysten tekoon, joissa selvitetään merkittäviä kuormituslähteitä.

Edistetään yhdessä alueen muiden toimijoiden kanssa kosteikkorakentamista ja suojavyöhykesuunnitelmien mukaisten toimien toteuttamista.

ELY-keskuksen tulee tehostaa kalatalousmaksu varojen käyttöä yhteistyössä kalatalousalueen ja haitankärsijöitä edustavien osakaskuntien kanssa sekä tiedottaa kalatalousaluetta maksukertymän ajankohtaisesta tilanteesta.

7. Suunnitelma kalastustietojen seurannan järjestämiseksi

Kalastuslain 90 §:n mukaan kaupallinen kalastaja on velvollinen pitämään kalastuksestaan päiväkirjaa ja vähintään kerran kalenterivuodessa ilmoittamaan Luonnonvarakeskukselle saalis. Maa- ja metsätalousministeriön asetuksen (1349/2015) säädetään, että kalastuspäiväkirjaan tulee kirjata saaliin kilomäärät kalastuspäivittäin, kalalajeittain ja pyydyksittäin sekä kalastuksen harjoittamisalue. Kalastuspäiväkirjaan kirjattujen tietojen perusteella kalastajan tulee tehdä saalisilmoitus kalenterikuukausikohtaisesti Luonnonvarakeskukselle edellisen vuoden saaliistaan ja toimittaa se helmikuun loppuun mennessä. Kalatalousalueella seurataan kaupallisten kalastajien saalista ensisijaisesti Luonnonvarakeskuksen keräämän tiedon avulla.

Vapaa-ajankalastuksen kehitystä toimialueella seurataan Ähtävänjoen, Kruunupyynjoen ja Purmonjoen yhteistarkkailuun sisältyvällä kalastustiedustelulla. Kalatalousalue pyrkii vaikuttamaan tarkkailuohjelman sisältöön siten, että se tuottaisi luotettavaa tietoa vapaa-ajankalastuksen tilasta siinä muodossa, joka olisi hyödyksi myös kalatalousalueen toiminnassa. Yhteislupa-alueiden lupamyynnin tiedot antavat osittaista tietoa niistä kalastajista, jotka kalastavat useammalla vavalla. Myös osakaskuntien myymät vuosittaiset lupamäärät antavat karkeaa kuvaa vapaa-ajankalastuksesta. On huomattava, että yhteislupa tai osakaskuntien myymät luvat eivät kuitenkaan anna tietoa yleiskalastusoikeudella kalastavien määrästä, joka on todennäköisesti runsain kalastajajoukko alueella.

Alueella toteutettavia yhteistarkkailun kalastustiedusteluun perustuvia kyselyjä tulisi oleellisesti kehittää tietojen luotettavuuden ja siten käyttökelpoisuuden parantamiseksi. Tätä kalastuskyselyä tulisi kehittää laajasti eri toimijoiden kesken, että voitaisiin toteuttaa yksi kattava, koko kalatalousaluetta käsittävä,

kalastushoitomaksun maksaneille tehtävä, riittävän laaja ja eri tarpeita käsittävä kysely määräväleihin. Kalatalousalue selvittää suunnittelukauden alussa yhdessä muiden toimijoiden kanssa kyselyn kehittämistä.

KALASTUSTIETOJEN SEURANNAN KEHITTÄMISEN TOIMENPITEET:

Kalatalousalue selvittää yhdessä muiden toimijoiden kanssa koko kalatalousaluetta käsittävän kalastuskyselyn toteuttamisen edellytyksiä ja mahdollisuuksia.

8. Kalastuksenvalvonta

Kalastuslain mukaan kalastuksen valvonnasta vastaavat poliisi, Metsähallituksen erähenkilöstö, kalastusviranomaiset, tulli- ja rajavartiolaitos sekä hyväksytyt ja valtuutetut kalastuksenvalvojat. Heillä on oikeus valvoa, että kalastusta koskevia säännöksiä ja määräyksiä noudatetaan ja heillä on myös oikeus ottaa talteen luvattomaan kalastukseen käytetyt välineet ja niillä saatu saalis. Lisäksi vesialueen omistajalla, osakkaalla ja kalastusoikeuden haltijalla on oikeus tarkastaa, että veteen asetettu pyydys on merkitty kalastusoikeuden osoittavalla merkillä.

Järviseudun kalatalousalueella toteutettavan kalastuksenvalvonnan tavoitteena on, että alueella ei tapahdu luvattoma kalastusta. Kalastuksenvalvonnalla on luvattoman kalastuksen ennaltaehkäisevä ja neuvonnallinen rooli. Osaltaan kalastuksenvalvonta lisää lupamyynnin tuloja ja edistää säädöstenmukaisten pyydysmerkintöjen asianmukaisuutta. Oikein merkityt pyydyskset lisäävät osaltaan vesiliikenteen turvallisuutta.

Järviseudun kalatalousalueella on neljä hyväksyttyä ja valtuutettua kalastuksenvalvojaa. Lisäksi Metsähallituksen erähenkilöstö valvoo yleisvesialueen kalastusta. Kokonaisuutena toteutunut kalastuksenvalvonta kalatalousalueella on ollut vähäistä ja keskittynyt pääasiassa Lappajärvellä tehtyyn valvontaan. Tavoitteena on tehostaa kalastuksenvalvontaa nykytilanteesta sekä laajentaa kalastuksenvalvontaa kaikille vesialueille kalatalousalueella.

Kalastuksenvalvontaa tullaan tehostamaan valtuuttamalla hyväksytyjä, uusia kalastuksenvalvojia alueelle ja toissijaisesti ostopalveluna hankkimaan kalastuksenvalvontaa. Lisäksi koko kalatalousalueelle pyritään hankkimaan Metsähallitukselta kausivalvontaa. Metsähallituksen tulisi Lappajärveltä kerättävillä pyyntilupamaksutuloja kohdentaa järven kalakantojen hoitoon ja kalastuksen valvontaan.

Lappajärvellä kalastuksenvalvonnan helpottamiseksi ja käytännön valvontatyön mahdollistamiseksi tulisi eri vesialueiden omistajien yhdessä pohtia yhtäläisiin pyydyslupamäärityksiin siirtymistä. Esimerkiksi Metsähallituksen pyydysluvat pohjautuvat verkon pituuteen riippumatta verkon korkeudesta, joka helpottaa valvontaa verrattuna verkon korkeuden mukaan määrittyviin lupiin.

KALASTUKSENVALVONNAN TOIMENPITEET:

Tehostetaan kalastuksenvalvonnan toteutumista kalatalousalueella etsimällä uusia aktiivisia toimijoita tehtävään, toissijaisesti hankitaan ostopalveluna valvontaa.

Selvitetään ja mahdollisuuksien mukaan hankitaan kalastuksen valvontaa Metsähallitukselta.

Järjestetään vuosittain yhteistyötapaaminen kalastuksenvalvojille.

Haetaan tarvittaessa taloudellista avustusta tehokkaan kalastuksenvalvonnan järjestämiseksi.

Kalastuksen valvonnasta tiedotetaan vuosittain alueen kalastajia.

9. Ehdotus kalastonhoitomaksuina kerättävien varojen omistajakorvauksiin käytettävän osuuden jakamisesta

Kalastuslain 82§:n perustuen osa kalastonhoitomaksuvaroista käytetään kalavesien yleiskalastusoikeuksien hyödyntämiseen sekä kalastusopastointiin perustuvasta käytöstä maksettaviin korvauksiin vesialueen omistajille.

Korvausten jako voidaan toteuttaa antamalla vesialueille kalastuspaineen mukaisia painokertoimia. Järvisuudun kalatalousalueelle kohdistuvat omistajakorvaukset jaetaan suoraan vesialueiden pinta-alaperusteisesti, koska valtion kalastonhoitomaksulla tapahtuvan viehekalastusrasituksen luotettava määrittely kalatalousalueen eri vesistöissä on vaikeaa, koska siitä ole tarjolla riittävästi tietoa. Mikäli tulevaisuudessa kertyvän seurantatiedon valossa nähdään viehekalastusrasituksen arviointi mahdolliseksi, kertoimien käyttöä voidaan jatkossa sen pohjalta harkita. Niille alueille, joilla yleiskalastusoikeudet eivät ole voimassa (esim. vaelluskalavesistöjen koski- ja virta-alueet), korvauksia ei jaeta. Korvausten jaossa käytetään apuna kalatalousalueiden KALPA-järjestelmää.

Alueen vesialueenomistajien tulee huomata, että kalastuslain 84 §:n mukaisesti tietojenantovelvollisuus on vesialueenomistajilla. Korvauksia saadakseen omistajien tulee itse ilmoittaa kalatalousalueelle osakaskunnan tai jaetun vesialueen nimi, osoite, kiinteistörekisteritunnus ja tilinumero sekä mahdolliset muutokset näissä tiedoissa. Korvaus vanhentuu kolmen vuoden kuluessa sitä seuranneen vuoden alusta lukien, jona korvausta koskeva kalatalousalueen päätös on tehty (85 §). Vanhentuneet korvaukset siirtyvät kalatalousalueen käytettäväksi.

10. Raputalous ja vieraslajit

Järvisuudun kalatalousalueen käyttö ja hoitosuunnitelman raputalouteen liittyvät tavoitteet ja toimenpiteet on linjattu suoraan Kansallisesta rapustrategiasta 2019–2022 ja sovitettu kalatalousalueemme vesistö- ja luonnonolosuhteisiin.

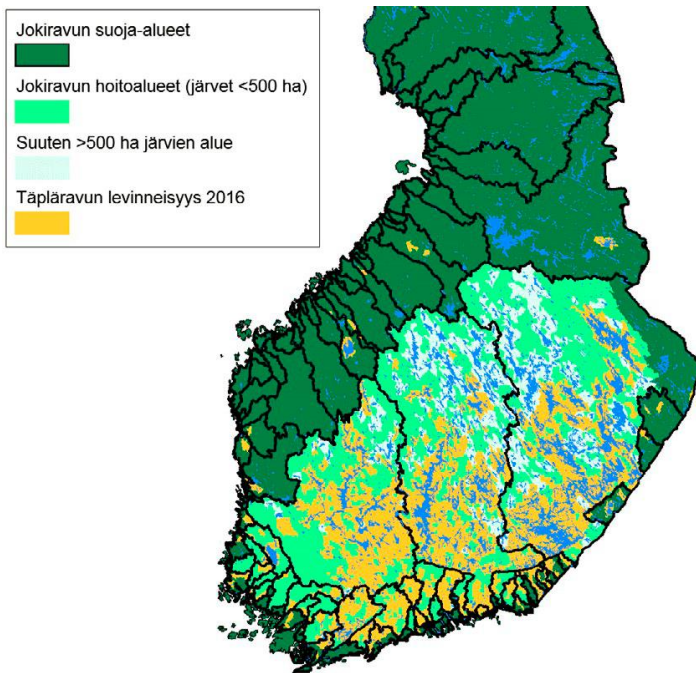
Viimeisimmässä (2019) lajien uhanalaisuusarvioinnissa Jokirapu on luokiteltu erittäin uhanalaiseksi (EN) ja Täplärapu kuuluu merkityksellisesti haitallisiin vieraslajeihin, jota ei saa enää viljellä, eikä istuttaa EU:n alueella. Järvisuudun kalatalousalueen käyttö ja hoitosuunnitelmaa laadittaessa virallisia tietoja täpläravuhavainnoista löytyy ainoastaan Lappajärvestä, Ähtävänjoesta ja Juurikkajärvestä Evijärveltä (Vieraslajit.fi ja Luke:n ylläpitämä Kalahavainnot.fi). Lappajärnessä suoritettujen koeravustuksien perusteella täpläravun levinneisyys painottuu järven eteläpäähän.

Tämän käyttö ja hoitosuunnitelman tavoite on, että alueen ravustuskulttuuri saisi pysyvää jatkumoa. Jokirapukantojen säilyminen jo olemassa olevissa vesistöissä pyritään turvaamaan, sekä täpläravun ja rapuruton leviämistä pyritään estämään. Ravustus tulee olla taloudellisesti, sosiaalisesti ja ekologisesti kestävä.

Tällä hetkellä täpläravun pääasiallinen levinneisyys painottuu selvästi karun Suomenselän vedenjakajaseudun etelä- ja itäpuolelle. Järvisuudun kalatalousalue estää osaltaan rapuruton ja täpläravun leviämistä pitämällä ravuttomat vesistöt jatkossakin ravuttomina, joten ne toimivat hyvinä puskurivyöhykkeinä (kuva 10). Mikäli jokiravun siirtoistutuksiin on alueellamme tarvetta, asia harkitaan erittäin tarkoin ja istutuksiin tulee hakea ELY-keskuksen lupa. Kalatalousalue sitouttaa osakaskunnat huolehtimaan asianmukaisesta tiedottamisesta lupamyöntien yhteydessä, kuten toimintaohjeet pyydysten ja syöttikalojen siirtämisessä vesistöistä toiseen edellyttävät.

Kerätään raputietoja esimerkiksi sosiaalista mediaa hyödyntäen, sekä varmistetaan havaintoja ja toteutetaan mahdollisuuksien mukaan koeravustuksia. Koostetaan ja päivitetään tietoja ajan tasalle sekä käytettäväksi alan sähköisiin portaaleihin (Laji.fi, Vieraslajit.fi esim.) ja osallistutaan mahdollisuuksien mukaan rapuaiheisiin tutkimuksiin (esim. näytteidenotot ja koeravustukset).

Suomen luontotyyppien uhanalaisuusarvioinnissa (2018) pienet ja keskikokoiset vähähumuksiset järvet, joet ja purot ovat jokiravun säilymisen kannalta merkittäviä. Kalatalousalueeltamme on tiedossa jokirapupitoisia virtavesiä ja eristyneitä järviä, joten nämä jo olemassa olevat merkittävät kohteet huomioidaan esimerkiksi kalastus- ja ravustusjärjestelyiden osalta, sekä asioista avoimesti tiedottamalla. Tarvittaessa perustetaan rauhoitusalueita merkittäviin kohteisiin.

Kuva 10. Jokiravun suoja-alueet (tumma vihreä) ja ne 3. jakovaiheen valuma-alueet (vaalea vihreä), joilla ei sijaitse lainkaan suuria yli 500 ha järviä. Lähde: Luke

Järjestettävien kalastusaiheisten seminaareiden ohella tuodaan myös tuoretta ja asiantuntevaa raportitietoutta esiin. Ravustus on monelle nuorelle jännittävä ensikosketus ”eränkäyntiin” ja toiminta voi tarjota taloudellistakin hyötyä. Etenkin nuorille ravustus tulee sallia kohtuullisin kustannuksin, mikäli siihen vain vesistöissä kestävästi mahdollisuuksia on.

Täplärapukannan leviämisen estämiseksi haetaan rahoitusta ELY-keskuksesta vieraslajin torjuntahankkeeseen Lappajärven täplärapuesiintymän hävittämiseksi. Täplärapuun kohdistuvaa tehopyyntiä saattaisi olla mahdollista toteuttaa osana kaupallista kalastusta tai pyyntikampanjana yhdessä ranta-asukkaiden kanssa.

Kalatalouden keskusliiton ”Rapu, jokirapu & täplärapu” julkaisu on erinomaisen tiivis tietopaketti aiheesta. Opasta tulisi hyödyntää osakaskuntien toiminnan suunnittelussa. Esitteen voi ladata sähköisesti osoitteesta: (https://ahven.net/wp-content/uploads/2019/04/rapu_netti.pdf).

Ilmaston lämpenemisen ja ihmisten laajan liikkumisen osalta vieraslajeihin liittyviä asioita ei voine väheksyä miltään osin. Lähtökohtaisesti haitalliseksi vieraslajiksi luetaan laji, joka ei pystyisi leviämään jollekin alueelle omin avuin. Vieraslajiin liittyvät haitat voivat olla esimerkiksi taloudellisia, sosiaalisia tai ekologisia ja pahimmillaan vieraslajista tulee uhka alkuperäiselle luonnolle. Tiede ja historia tuntee jo useita esimerkkejä tästä. Ihmisten tahallisen lajien levittämisen ohella, myös pyydysten ja veneiden mukana voi kulkeutua lajeja ja tauteja vesistöistä toisiin. Järviseudun kalatalousalueella pyritään ennalta ehkäiseviin toimiin haitallisten vieraslajien osalta.

Vältetään tarpeettomia lajien siirtoistutuksia ja kaikki istutukset tehdään tarkkaan harkiten, virallisten käytänteiden mukaan. Tiedotetaan avoimesti ja ajantasaisesti vieraslajeihin liittyvistä asioista esimerkiksi Järviseudun kalatalousalueen nettisivuilla ja paikallisissa medioissa.

Sitoutetaan osakaskunnat asianmukaiseen toimintaan lajien havainnoinnin sekä informoinnin suhteen ja lupamyöntien yhteydessä tuodaan esille ravustus- ja kalastusvälineiden puhtauden merkitys, etenkin siirryttäessä vesistöiltä toisille. Osallistutaan alan tutkimuksiin mahdollisuuksien mukaan ja tallennetaan

kalatalousalueemme lajitietoutta virallisiin lajiportaaleihin. Tarjotaan vuosittain asiantuntijaseminaareita osakaskunnille, alueemme kalastajille ja ranta-asukkaille.

Varsinaisten haitallisten vieraslajien ohella alueemme mahdollisia uhkakuvia voi tulevaisuudessa olla myös jokin ominkin avuin alueellemme leviävä laji ja lajin massaesiintymä, jolla on haitallinen vaikutus luonnon monimuotoisuudelle tai alkuperäiselle lajistollemme. Tulevaisuuden uhkia kalatalousalueemme lajistolle ja luonnon monimuotoisuudelle voisivat olla esimerkiksi jotkin vesikasvit, täplärapu ja rapurutto, ruutana ja akvaariokalat. Tehdään kaikki voitava haitallisen vieraslajin leviämisen estämiseksi ja tarvittaessa anotaan lupia vieraslajin tai muutoin haitallisen lajin hävittämiseen.

RAPUTALOUTTA JA VIERASLAJEJA KOSKEVAT TOIMENPITEET:

Kerätään raputietoja esimerkiksi sosiaalista mediaa hyödyntäen, varmistetaan havaintoja sekä toteutetaan mahdollisuuksien mukaan koeravustuksia.

Selvitetään mahdollisuutta järjestää Lappajärvessä täplärapujen pyyntikampanja.

Vältetään tarpeettomia lajien siirtoistutuksia ja kaikki istutukset tehdään tarkkaan harkiten, virallisten käytänteiden mukaan.

Tiedotetaan avoimesti ja ajantasaisesti vieraslajeihin liittyvistä asioista esimerkiksi Järvisuudun kalatalousalueen nettisivuilla ja paikallisissa medioissa.

11. Toimenpiteiden toimeenpano, seuranta ja viestintä

11.1 Toimenpiteiden toimeenpano

Tämän suunnitelman toimeenpanosta vastaa kalatalousalue ja kalatalousalueen hallitus. Toimenpiteiden toteuttamiseen liittyy monia vuosittain tarkentuvia käytännön toimia, joiden yksityiskohdat, aikataulut ja toteuttamisvastuut kuvataan käyttö- ja hoitosuunnitelmaa täydentävässä, vuosittain tai jatkuvasti päivitettävässä toimintasuunnitelmassa. Toimenpiteitä toteutetaan asteittain, taulukossa 1 esitetyssä aikataulussa, kalatalousalueen resurssien puitteissa. Toimenpiteiden täytäntöönpanoon osallistetaan soveltuvin osin osakaskunnat, kunnat ja eri viranomaiset. Erityisesti elinympäristönhoidon toimenpiteitä tulee toteuttaa yhdessä kuntien sekä muiden eri toimijoiden kanssa. ELY-keskus toimeenpanee alueelliset säätelytoimenpiteet, jotka edellyttävät viranomaispäätöstä.

Liitteessä 1 on kuvattuna suunnittelukauden (2022–2031) toimeenpantavat toimenpiteet, niiden aikataulu sekä vastuu- ja yhteistyötahot.

11.2 Toimenpiteiden vaikutusten seuranta

Vuosittain kalatalousalueen toimintakertomuksessa esitetään toimenpiteet, jotka on pantu edellisenä toimintavuonna täytäntöön. Toimenpiteiden vaikuttavuutta arvioidaan kahdessa eri vaiheessa. Ensimmäinen

arviointi esitellään vuoden 2025 vuosikokouksessa ja toinen vuoden 2029 vuosikokouksessa. Vaikutusten arvioinnissa hyödynnetään kalastussaalitietoja, tehtävää kalastaja- ja sidosryhmäkyselyä sekä osakaskuntien näkemyksiä toimenpiteiden vaikuttavuudesta sekä asiantuntija-arvioilla.

11.3 Viestintä

Järviseudun kalatalousalueen pääasiallinen viestintäkanava on omat internetissä olevat kotisivut sekä muut media-alustat. Paikallislehti on todettu aikaisemmin tehokkaana viestintäkanavana, joka tavoittaa laajasti paikallista väestöä sekä vapaa-ajan asunnon omistajia.

Keskeistä on kohdentaa viestintää seuraaville ryhmille: alueen paikalliset kalastajat, osakaskunnat, kunnat, sidosryhmät sekä kalastusmatkailijat. Viestinnän pääasiallinen tiedotus toiminta kohdentuu seuraavien teemojen mukaisesti: kalatalousalueen toiminnasta, kalastuksen säätely, lainsäädäntöuudistukset sekä kalastuksenvalvonta.

Tiedonjakoa edistetään kalatalousalueen seminaareilla, joissa jaetaan ajankohtaista tietoa kalakantojen tilasta, kalastuksen säätelystä sekä käyttö- ja hoitosuunnitelman toimenpiteistä ja niiden vaikutuksista. Seminaareihin kutsutaan tarpeen mukaan alan tutkijoita ja asiantuntijoita. Lisäksi kalatalousalueen vesistöjä ja niiden kalakantoja koskevia tutkimusraportteja koostetaan kalatalousalueen kotisivuille kaikkien saataville.

TOIMENPITEIDEN TOIMEENPANO, SEURANTA JA VIESTINTÄ:

Toimenpiteet laitetaan täytäntöön suunnitelman liitteessä kuvatulla aikataululla ja toimet kuvataan vuosittain kalatalousalueen toimintasuunnitelmassa.

Toimenpiteiden vaikutusten seuranta toteutetaan kahdessa vaiheessa: vuoden 2025 ja vuoden 2029 vuosikokouksissa.

Viestintää toteutetaan hyödyntäen omia kotisivuja ja paikallismedioita.

Kalatalousalue järjestää ajoittain toimialueen vesistöjä ja niiden kalakantoja käsittelevien tutkimusten ja tulosten esittelyseminaareja yhteistyössä ELY-keskuksen ja tutkimuksia toteuttaneiden konsulttien kanssa.

Koostetaan alueemme vesistöjen tutkimus- tai selvitysjulkaisuja kalatalousalueen internetsivuille.

12. Viitteet

Juutinen, A. 2020. Ähtävänjoen, Kruunupyynjoen ja Purmonjoen kalataloustarkkailun vuoden 2019 yhteenvetoraportti. AFRY

Kilpinen, K. 2002. Kalaveden hoito. Kalatalouden keskusliitto no 146.

Kuikka, S., Autio, J., Auvinen, H. & Salminen, M. 2002. Kalastuksen ohjaus. Teoksessa Salminen, M. & Böhling, P. (toim.) Kalavedet kuntoon. Helsinki: Riista- ja kalatalouden tutkimuslaitos, 78-106.

Puranen, M. & Paloniemi, M. 2015. Kuhan kasvu Lappajärvässä. Etelä-Pohjanmaan Kalatalouskeskus ry

Tolonen, M. 2021. Lappajärven ja Evijärven kalastustiedustelu 2020. Säännöstelyluvan mukainen velvoitetarkkailu. Etelä-Pohjanmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus.

Vuoksenvaara, O. 2019. Ähtävän-, Kruunupyyn- ja Purmonjoen yhteistarkkailu 2019; vesistötarkkailu. KVVY Tutkimus Oy. Tutkimusraportti nro 778/20.

Internetviitteet:

[https://www.ymparisto.fi/fi-FI/Luonto/Erittain_uhanalaiseksi_luokiteltu_jokira\(50501\)](https://www.ymparisto.fi/fi-FI/Luonto/Erittain_uhanalaiseksi_luokiteltu_jokira(50501))

<https://punainenkirja.laji.fi/>

<https://vieraslajit.fi/lajit/MX.53031>

Kuva 1: <https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/handle/10024/161511>

<http://kalahavainnot.luke.fi/>

<https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/handle/10024/161511>

https://ahven.net/wp-content/uploads/2019/04/rapu_netti.pdf

LIITE 1.

Suunnittelukauden aikana toimeenpantavat toimenpiteet, aikataulu sekä vastuu- ja yhteistyötahot.

Toimenpide	Aikataulu	Vastuutaho	Yhteistyötaho	Mahdollinen mittari
YHTEISTOIMINNAN KEHITTÄMISEN TOIMENPITEET:				
Osakaskuntien yhteystietojen keruu.	2022	Kalatalousalue	Osakaskunnat	Tietojen kattavuus %
Vesialueiden omistajille tiedonjako yhtenäislupa-alueen eduista	2023–2025	Kalatalousalue	Osakaskunnat	Toteutunut tiedotus kpl
LAPPAJÄRVEN KALASTOON JA KALASTUKSEEN KOHDISTUVAT TOIMENPITEET:				
Lappajärven rajoitetaan solmuväliltään alle 55 mm verkkojen käyttöä yli 4 metrin syvyydessä vedessä, lukuun ottamatta kohoilla pintaveteen ankkuroituja muikkuverkkoja vuoden 2026 alusta lähtien.	2022	ELY		ELY:n päätös
Kuhan alamitta nostetaan 45 cm pituuteen vuoden 2026 alusta lähtien.	2022	ELY		ELY:n päätös
Kalastuksessa suositellaan vapautettavan elävät yli 70 cm pituiset kuhat.	2002	Kalatalousalue	Osakaskunnat	Tiedotteiden lkm
Lappajärven Pihlajasaaren ympäristön vesialue rauhoitetaan kuhan tärkeänä kutualueena kaikelta kalastukselta toukokuun 15. päivästä heinäkuun 15. päivään.	2022	ELY		ELY:n päätös
Tehdään selvitys kuhan lisääntymisalueista Lappajärven.	2022	Luke	TUKALA	Selvitys raportoitu
Yksittäisen verkkojadan enimmäispituudeksi tulee säätää 240 metriä.	2023	Osakaskunnat		Osakaskuntien päätökset lkm
Selvitetään vesistöjen muita tärkeitä kutualueita ja tarvittaessa tehdään esityksiä tarvittavista säätelytoimenpiteistä.	2026	Kalatalousalue	LUKE	Ostopalveluna
Edistetään tärkeiden hauen ja ahvenen kutualueiden säilymistä ja ennallistamista	2022-	Kalatalousalue	Osakaskunnat	
Toteutetaan selvityksiä eri kalalajien kasvunopeuden, lisääntymisen tai	2024-	Kalatalousalue	ELY LUKE	Selvitysten raportit

elinympäristön käytön selvittämiseksi.				
Kalatalousalue tekee tarvittaessa ELY-keskukselle aloitteen säännöstelyn velvoiteistutusohjelman sisällön muuttamisesta tarkoituksenmukaiseksi.	2022-	Kalatalousalue	Osakaskunnat	
EVIJÄRVEN, ALAJÄRVEN, PURMOJÄRVEN SEKÄ MUIDEN PIENEMPIEN JÄRVIEN HOITOON KOHDISTUVAT TOIMENPITEET:				
Hoitokalastusta toteutetaan suunnitelmallisesti särkikalakannan pienentämiseksi.	2022-	Kalatalousalue	Osakaskunnat Kunnat	Toteutunut hoitokalastus kpl
Elinympäristöolosuhteiltaan otollisiin järviin toteutetaan tarkoituksen mukaisia kuhan ja siian istutuksia.	2022-	Kalatalousalue	Osakaskunnat	Toteutuneet istutukset kpl
Kalatalousalue yhdessä muiden toimijoiden kanssa edistää rehevöityneiden vesistöjen kunnostusta	2022-	Kalatalousalue Eri toimijat yhdessä	ELY	
VIRTAVESIEN HOIDON TOIMENPITEET:				
Osallistutaan ja tuetaan Ähtävänjoen vesistöreitien suunnittelutyötä lohikalajien elinkierron edistämiseksi.	2022-	Kalatalousalue	Osakaskunnat Kunnat ELY	Suunnittelutyöhön osallistumien kpl
Kartoitetaan kalatalousalueen virtavesien vaellusesteiden määrä ja nykytila sekä selvitetään mahdollisuuksia vaellusesteiden purkamiseksi.	2023-	Kalatalousalue ELY		Ostopalvelu, raportti
Kartoitetaan alueemme arvokkaimpien virtavesikohteiden osalta mahdollisuuksia ennallistamis- ja kunnostustoimiin, sekä selvitetään rahoituskanavia toimenpiteisiin.	2025-	Kalatalousalue ELY Metsähallitus		Ostopalvelu, raportti
Toteutetaan lohikalajien istutuksia erillisen istutussuunnitelman mukaisesti.	2022-	Kalatalousalue ELY Osakaskunnat		Toteutuneet istutukset kpl
Toteutetaan alueen virtavesien taimenista DNA-selvitys.	2024-	Kalatalousalue ELY		Ostopalvelun toteuttaminen
Toteutetaan tarvittaessa merkintätutkimuksia	2025-	Kalatalousalue ELY Metsähallitus		Toteutuneet merkintätutkimukset lkm

lohikalojen elinkierron ja vaellusten selvittämiseksi.				
KAUPALLISEN KALASTUKSEN TOIMENPITEET:				
Selvitetään ekologisesti ja taloudellisesti kestävästä kuhakannan kalastuksen pyyntiponnistusta Lappajärvellä.	2026-	LUKE	TUKALA Kalatalousalue Metsähallitus	Selvitysraportti
Tuetaan kalatalousryhmän perustamista ja sen toimintaa alueella.	2022-	Kalatalousalue		
Tuetaan alueella olevien kalankäsittelytilojen sekä muiden rakenteiden kunnostusta.	2022-	Kalatalousalue		Tuettujen kohteiden lkm
Järjestetään kaupallisille kalastajille suunnattuja koulutus- ja verkostoitumistilaisuuksia.	2024-	Kalatalousalue		Koulutustilaisuuksien lkm
Edistetään kaupallisten kalastajien toteuttamaa vähempiarvoisen kalan hoitokalastusta alueen pienemmissä järvissä.	2022-	Kalatalousalue Osakaskunnat		
Metsähallituksen tulee selvittää sosiaalisesti ja ekologisesti kestävä pyyntiponnistus yleisvesialueelle.	2023– 2024	Metsähallitus	Kalatalousalue	Selvitysraportti
VAPAA-AJAN KALASTUKSEN TOIMENPITEET:				
Edistetään alueen vesistöjen kalastuslupien saatavuutta sekä tuetaan osakaskuntien ja Lappajärven uisteluluvan myyntiä sähköisen verkkokaupan kautta.	2023-	Kalatalousalue Osakaskunnat		
Järjestetään ja tuetaan koulutusta sekä kalastustapahtumia alueen kalastajille.	2024-	Kalatalousalue		Tilaisuuksien lkm
Edistetään nuorten kalastusharrastusta vuosittaisella tapahtumalla yhteistyössä alueen koulujen ja kalastajien kanssa.	2022-	Kalatalousalue	Kunnat	Tilaisuuksien lkm
Käynnistetään eräkerhotoimintaa yhteistyössä alueen muiden toimijoiden kanssa.	2024-	Laajasti eri erätalouden paikalliset toimijat		

Osallistutaan vapaa-ajan kalastajia palvelevien rakenteiden kehittämiseen yhdessä paikallisten toimijoiden kanssa.	2022-	Osakaskunnat Kunnat Järjestöt	Kalatalousalue	Osallistumismäärä
KALASTUSMATKAILUN TOIMENPITEET:				
Markkinoidaan alueen vapaa-ajan kalastusmahdollisuuksista omilla internetsivuilla sekä kotimaisilla ja kansainvälisillä kaupallisilla sivustoilla.	2022-	Kalatalousalue		
Kannustetaan kuntia markkinoimaan kalastusmahdollisuuksia osana muuta kuntien matkailumarkkinointia.	2022-	Kunnat		
ELINYMPÄRISTÖN HOIDON TOIMENPITEET:				
Annetaan neuvontaa ja ohjeistusta vesikasvillisuusniittoihin.	2023-	Kalatalousalue		Suunnitelmaraportti
Tuetaan vesikasvillisuusniittoja kalatalousalueen kalustolla.	2022-	Kalatalousalue	Osakaskunnat	Toteutuneet niittomäärät (tuntia)
Osallistutaan muiden alueen toimijoiden kanssa valuma-alue selvitysten tekoon, joissa selvitetään merkittäviä kuormituslähteitä.	2022-	Eri toimijat yhdessä		
Edistetään yhdessä alueen muiden toimijoiden kanssa kosteikkorakentamista ja suojavaöhykesuunnitelmien mukaisten toimien toteuttamista.	2022-	Eri toimijat yhdessä		
ELY-keskuksen tulee tehostaa kalatalousmaksu varojen käyttöä yhteistyössä kalatalousalueen ja haitankärsijöitä edustavien osakaskuntien kanssa sekä tiedottaa kalatalousaluetta maksukertymän ajankohtaisesta tilanteesta.	2022-	ELY	Kalatalousalue Osakaskunnat	
KALASTUSTIETOJEN SEURANNAN KEHITTÄMISEN TOIMENPITEET				
Kalatalousalue selvittää yhdessä muiden toimijoiden kanssa koko kalatalousaluetta	2024	Kalatalousalue	ELY	

käsittävän kalastuskyselyn toteuttamisen edellytyksiä ja mahdollisuuksia.				
KALASTUKSENVALVONNAN TOIMENPITEET:				
Tehostetaan kalastuksenvalvonnan toteutumista kalatalousalueella etsimällä uusia aktiivisia toimijoita tehtävään, toissijaisesti hankitaan ostopalveluna valvontaa.	2022-	Kalatalousalue		Uusien kalastuksenvalvojien lkm Valvontatapahtumien lkm
Selvitetään ja mahdollisuuksien mukaan hankitaan kalastuksen valvontaa Metsähallitukselta.	2023-	Kalatalousalue Metsähallitus		
Järjestetään vuosittain yhteistyötapaaminen kalastuksenvalvojille.	2023-	Kalatalousalue	Kalastuksenvalvojat	Tapahtumien lkm
Haetaan tarvittaessa taloudellista avustusta tehokkaan kalastuksenvalvonnan järjestämiseksi.	2022-	Kalatalousalue ELY		Ulkopuolinen rahoitus
Kalastuksen valvonnasta tiedotetaan vuosittain alueen kalastajia.	2023-	Kalatalousalue Metsähallitus	Paikallismediat	Tiedotteet lkm
RAPUTALOUTTA JA VIERASLAJEJA KOSKEVAT TOIMENPITEET:				
Kerätään raputietoja esimerkiksi sosiaalista mediaa hyödyntäen, varmistetaan havaintoja sekä toteutetaan mahdollisuuksien mukaan koeravustuksia.	2026-	Kalatalousalue	ELY	Toimien lkm
Selvitetään mahdollisuutta järjestää Lappajärnessä täplärapujen pyyntikampanja.	2024-	Kalatalousalue		Kampanjan toteutus
Vältetään tarpeettomia lajien siirtoistutuksia ja kaikki istutukset tehdään tarkkaan harkiten, virallisten käytänteiden mukaan.	2022-	Kalatalousalue Osakaskunnat		
Tiedotetaan avoimesti ja ajantasaisesti vieraslajeihin liittyvistä asioista esimerkiksi Järviseudun kalatalousalueen nettisivuilla ja paikallisissa medioissa.	2022-	Kalatalousalue		Tiedotteen lkm
TOIMENPITEIDEN TOIMEENPANO, SEURANTA JA VIESTINTÄ:				

Toimenpiteet laitetaan täytäntöön suunnitelman liitteessä kuvatulla aikataululla ja toimet kuvataan vuosittain kalatalousalueen toimintasuunnitelmassa.	2022-	Kalatalousalue		
Toimenpiteiden vaikutusten seuranta toteutetaan kahdessa vaiheessa: vuoden 2025 ja vuoden 2029 vuosikokouksissa.	2025 ja 2029	Kalatalousalue		
Viestintää toteutetaan hyödyntäen omia kotisivuja ja paikallismedioita.	2022-	Kalatalousalue	Paikallismediat	
Kalatalousalue järjestää ajoittain toimialueen vesistöjä ja niiden kalakantoja käsittelevien tutkimusten ja tulosten esittelyseminaareja yhteistyössä Ely-keskuksen ja tutkimuksia toteuttaneiden konsulttien kanssa.	2023-	Kalatalousalue	ELY-keskus LUKE Metsähallitus	Järjestetyt tilaisuudet lkm
Koostetaan alueemme vesistöjen tutkimus- tai selvitysjulkaisuja kalatalousalueen internetsivuille.	2022-	Kalatalousalue	ELY-keskus LUKE	Julkaisujen lkm